Ազգ

Azg
armenian daily

16 ԱՊՐԻԼ 1994. ՇԱԲԱԹ # 70 (573)

SABCO
SABCO
OVERSEAS TRADING LTD.

LIMASSOL CENTRE,
BLOCK B, SUITE 307,
P. O. BOX 6543
TEL +357-5-370962
FAX. +357-5-370945

OUR BANKERS: B. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS: FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS: BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS: HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS

Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար
Կիպրոսի եւ Ռոստեղամի պահեստներից
ԾԽԱԽՈՏ, ՄԹԵՐՔ, ԽՄԻՉՔ, ԿԱՀԱՒՈՐՔ
ուղիղ հասցեատիրոջը՝ նավով եւ ինքնաթիռով

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Վանք գյուղում ավերումներ եւ զոհեր

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 15 ԱՊՐԻԼ: Ապրիլի լույս 15-ի գիշերը մոտ ժամը 3.45 ադրբեջանական ուժերը 14 միավոր զրահատեխնիկայի աջակցությամբ փորձել են առաջ շարժվել Աղդամի շրջանում: Ծավալվել են կատաղի մարտեր, որոնց հետեւանքով ղարաբաղյան ուժերին հաջողվել է կասեցնել բռնամու առաջխաղացումը եւ ծանր կորուստներ պատճառելով, ստիպել նահանջել նախնական դիրքերը: Խփվել է հակառակորդի 1 տանկ եւ 1 հետեւակի մարտական մեքենա: Ղարաբաղյան ուժերի կորուստները ճշտվում են: Ապրիլի 14-ին ադրբեջանական ռազմաօդային ուժերը ռմբակոծել են Մարտակերտի շրջանի Վանք գյուղը, որի հետեւանքով խաղաղ բնակչության շրջանում կան տուժածներ, ինչպես նաեւ ավերածություններ: Նույն առավոտյան ադրբեջանական զորքերը կրկին անցել են հարձակման Մարտակերտի շրջանում, սակայն այն հետ է մղվել: Օրվա երկրորդ կեսին մարտեր են բորբոքվել նաեւ Մարտունու եւ Ֆիզուլու ուղղություններով, որտեղ ադրբեջանցիները գրոհել են նշված շրջանների հայկական դիրքերը: Այսօր ադրբեջանական ինքնաթիռները բազմաթիվ անգամ փորձել են ռմբակոծել Ստեփանակերտը, սակայն ԼՂՀ հակաօդային պաշտպանության ուժերը խափանել են այդ փորձերը: Ժամը 18-ի դրությամբ ղարաբաղյան զորքերին հաջողվում էր կասեցնել ադրբեջանցիների առաջխաղացումը:

ԼՂՀ ռազմական հետախուզության տվյալներով, Աղդամի շրջանում սպանվել է ադրբեջանական գումարտակներից մեկի 50-ամյա հանրաճանաչ հրամանատար Էլմար Էդիլովը, իսկ նրա գումարտակը ոչնչացվել է գրեթե լրիվ: Այս տեղեկությունները հաստատում են նաեւ ադրբեջանական զանգվածային լրատվության միջոցները՝ տեղեկացնելով, թե նրա թաղմանը մասնակցել են անձամբ Հեյդար Ալիեւը եւ Ադրբեջանի բարձրաստիճան շատ պաշտոնյաներ: Մյուս կողմից, ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդում են, թե ղարաբաղյան ուժերը շարունակում են հրետակոծել Թարթառ (Միրբաշիր) շրջկենտրոնը եւ Աղդամի շրջանի մի շարք բնակավայրեր: Ինչպես հաղորդեցին ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի կենտրոնից, ապրիլի 15-ին ադրբեջանական բանակը վերսկսել է մարտական գործողությունները Իջեւանի սահմանի ուղղությամբ: Ժամը 11 անց 55-ից մինչեւ 17-ը հակառակորդը տարբերաբար գնդակոծության է ենթարկել Տիրանց գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Տուժածներ չկան:

ԱՄՊՎ-ն բացում է դռները... աշխատակիցների առաջ

Հայաստանի ազգային անվտանգության վարչությունը երկուշաբթի օրվանից կսկսի աշխատել այն բանից հետո, երբ այս տարվա հունվար ամսին Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրամանով այն համարվեց լուծարված եւ նշանակվեց վարչության պետի պաշտոնակատար՝ Դավիթ Շահնազարյանը: ԱՄՊՎ-ին մոտ կանգնած հավաստի աղբյուրից տեղեկացանք, որ լուծարումից հետո սկսված ԱՄՊՎ-ի աշխատակիցների ատեստավորումն ավարտված է: Ընդ որում, ՊԱՊՎ հետ են կանչվել նախկինում նույն համակարգում աշխատած փորձառու մասնագետներ, որոնք դուրս էին եկել Հայաստանի անկախացումից հետո ԱՄՊՎ-ում նշանակված նոր ղեկավարների ժամանակ:

ՄՈՍԿՎԱ

«Բաքուն պատրաստ է խելամիտ զիջումներ անել...»

Մոսկվայում ստորագրվեց տնտեսական բնույթի 27 փաստաթուղթ

Երեկ Մոսկվայում սկսված ԱՊՀ անդամ երկրների պետությունների եւ կառավարությունների ղեկավարների բարձր մակարդակի հանդիպումների ընթացքում ստորագրվեց տնտեսական բնույթի 27 փաստաթուղթ: Դրանք ընդգրկում են ոչ միայն տնտեսական, այլեւ սոցիալական եւ պաշտպանական ոլորտները: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցի գնահատմամբ, հանդիպումների ժամանակ սկզբունքային անհամաձայնություններ չեն եղել:

Ուզբեկստանի նախագահ Իսլամ Քարիմովի ասելով, անհրաժեշտ է, որպեսզի տնտեսական միությունը ստանա կոնկրետ բնույթ, ստեղծվեն այնպիսի կառույցներ, որոնք գործեն: Ղազախստանի փոխնախագահ Էրիկ Ասանբաեւի կարծիքով, ոչ միայն պետք է ընդունվեն տնտեսական փաստաթղթեր, այլեւ պետք է մշակվեն Նուրսուլթան Նազարբաեւի կողմից Եվրասիական Միություն կազմելու բոլոր մեխանիզմները: Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն նույնպես հանդես եկավ տնտեսական միությունն ամրապնդելու կոչով: Ստորագրված փաստաթղթերից ամենակարեւորը տնտեսական միության հանձնաժողով ստեղծելու մասին համաձայնագիրն էր, որը հնարավորություն կտա ԱՊՀ շրջանակներում ունենալ մշտական գործող եւ համակարգող մարմին: Քննարկվեցին նաեւ ԱՊՀ սահմաններում ազատ տնտեսական գոտի ստեղծելու մասին հարցերը:

Մոսկովյան «Գոլոս Ռոսիի» ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, պետությունների ղեկավարները ստորագրել են 14 փաստաթուղթ, որոնք հիմնականում ուղղված են ԱՊՀ կառույցների եւ անդամ երկրների հարաբերությունների ամրապնդմանը: Մոլդովան ընդունվել է որպես ԱՊՀ լիիրավ անդամ, նկատի ունենալով, որ այդ երկրի խորհրդարանը վավերացրել է ԱՊՀ կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագիրը: Քննարկվել է նաեւ ազգային, էթնիկական, լեզվային եւ կրոնական փոքրամասնություններին պատկանող անձանց իրավունքների պաշտպանության մասին կոնվենցիան: Լայն քննարկման առարկա է դարձել նաեւ Ուկրաինայի [illegible] անդամի հարցը: Բարձր մակարդակի հանդիպումից հետո առանձին հանդիպման ժամանակ Ելցինն ու Կրավչուկը քննարկել են սեւծովյան նավատորմի խնդիրը:

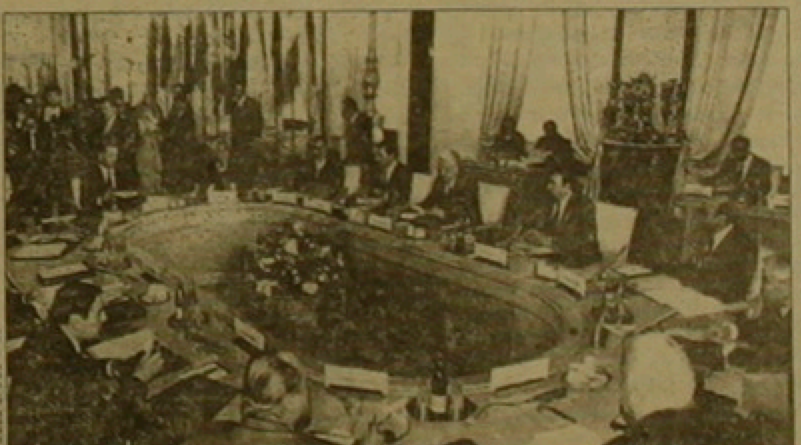

BBC-ի հաղորդման համաձայն, Բորիս Ելցինն ընդունել է նաեւ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահներին եւ քննարկել ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման հարցերը: Ըստ Ֆրանս-պրեսի, դեռ նախորդ օրը Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը Մոսկվայի օդանավակայանում հայտարարել է, թե «Բաքուն պատրաստ է խելամիտ զիջումներ անել, բայց երբեք չի ընդունի իր տարածքի օկուպացումը»: Ալիեւը հավաստել է նաեւ, թե Բաքուն ըստ էության համաձայն է Ղարաբաղի հարցի կարգավորման Ռուսաստանի փետրվարյան առաջարկությանը, բայց կցանկանար այդտեղ որոշ ուղղումներ կատարել, եւ երբ հայկական կողմը դրանք ընդուներ, կստորագրվեր այդ փաստաթուղթը: Առայժմ հայտնի չէ, թե ինչ փոփոխությունների մասին է խոսքը: Մինչդեռ, «Ավրորա» ռադիոկայանի թղթակցին տված հարցազրույցում Հեյդար Ալիեւը, անդրադառնալով այն հարցին, թե արդյոք Ռուսաստանը վերջնագիր է ներկայացրել Ադրբեջանին կամ ընդունել Լեռնային Ղարաբաղի վերաբերյալ Ռուսաստանի առաջարկությունները, կամ էլ կորցնել նոր տարածքներ, նա հայտարարել է, թե «Ուղղակիորեն մեզ ոչ-ոք վերջնագիր չի ներկայացրել, սակայն զրույցների ժամանակ Ռուսաստանի ներկայացուցիչները բազմիցս այդպիսի հեռանկարի ակնարկներ են արել»: Ալիեւը մեջբերել է ռուսաստանյան մի միջնորդի խոսքը, թե եթե «դուք չստորագրեք զինադադարի մասին համաձայնագիրը, ապա 1–2 շրջան էլ կկորցնեք»: Ալիեւը նաեւ հայտնել է, թե վերջին շրջանում հայերը ուժեղ հակահարված են ստացել, տալով նշանակալի քանակությամբ զոհեր, այդ թվում գնդի 2 հրամանատար: Նրա ասելով, դրանից հետո Երեւանից պատասխանել են. «Դիմացեք, առավոտյան կողմ Հայաստանից 10 [illegible] կժամանի, որոնք կփոխարինեն զոհվածներին»: Նրա ասելով, դա եւս մեկ անգամ ապացուցում է, որ Ղարաբաղի ռազմական գործողությունները ղեկավարվում են Երեւանից:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Չիլլերն սպառնում է հրաժարականով եւ իսլամիզմով

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 15 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐՔ: Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերը հայտարարել է, որ հայտնվելով տնտեսական ճգնաժամի ծիրաններում եւ զրկվելով Արեւմուտքի օգնությունից, Թուրքիան կարող է դառնալ ռազմաշունչ իսլամի երկիր, ապրիլի 14-ին հաղորդեց «Վաշինգտոն թայմզ» թերթը: ԱՄՆ կատարած այցի նախօրեին տիկին Չիլլերը խոսքը ուղղելով «Թուրք» ... (sic) ... "ԱՄՆ կատարած այցի նախօրեին տիկին Չիլլերը խոստացել էր հրաժարական տալ, «եթե ցնցաբուժման իր ծրագիրը» երեք ամիս հետո չառողջացնի Թուրքիայի տնտեսությունը: Նա հույս ունի միջազգային վալյուտային հիմնադրամից հինգ միլիարդ դոլլար ստանալ որպես երկրի բյուջեի պակասորդի կրճատմանն ուղղված կայունացնող վարկ: Անցյալ տարի Թուրքիայի արտաքին պարտքը հասավ 66 միլիարդ դոլլարի, իսկ առեւտրի բացասական հաշվեկշիռը կազմեց 14 միլիարդ: Փորձելով ստանալ Արեւմուտքի օգնությունը Չիլլերը նշում է Թուրքիայում ռազմաշունչ իսլամի տարածման վտանգը: Նա բազմաթիվ անգամ կրկնել է, որ աշխարհում ներկայումս կան մեկ միլիարդ մահմեդականներ, մինչդեռ քրիստոնյաները 800 միլիոն են: Մեր կողմից ավելացնենք, թե Թուրքիայում խորհրդարանական վերջին ընտրություններում իսլամ արմատականների զգալի հաջողությունն Անկարայում, Ստամբուլում եւ այլ քաղաքներում, ըստ երեւույթին բարենպաստ ֆոն է ստեղծել Չիլլերի համար միջազգային գետնի վրա նոր պահանջներ ներկայացնելու:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Ամերիկացիները խփեցին ամերիկյան 2 ուղղաթիռ

Զոհվեցին բոլոր 26 զինվորականները

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 15 ԱՊՐԻԼ, BBC, VOA, WSJ: Ամերիկյան 2 ռազմօդանավեր թռիչք առնելով Ինջիրլիկի (Հարավային Թուրքիա) բազայից, հյուսիսային Իրաքի թռիչքազերծ հայտարարված գոտում խփեցին 2 ուղղաթիռ, որոնք ավելի ուշ պարզվեց, թե նույնպես ամերիկյան օդուժին էին պատկանում:

Փաստորեն, F-15 օդանավերը հրթիռներ էին արձակել UH-60 «սեւ բազե» տիպի ուղղաթիռների վրա, կարծելով, որ դրանք իրաքյան են: Դրա հետեւանքով սպանվեցին 2 ուղղաթիռների բոլոր ուղեւորները ու անձնակազմը՝ 15 ամերիկացի, 3 թուրք, 2 բրիտանացի, 1 ֆրանսիացի եւ 5 քուրդ, բոլորն էլ զինվորականներ:

Պենտագոնն իրարանցման մեջ է, քանի որ ողբերգությունը տեղի է ունեցել ցերեկով, եղանակային լավ պայմաններում եւ ուղղաթիռներն էլ ծածկված էին բարեկամական ուժերի համար ավտոմատ ինքնաճանաչման սարքերով, մինչ շրջանում ամբողջ օդային երթեւեկը վերահսկվում էր ամերիկյան օդուժի «Ավակս» օդային կայանքների կողմից:

Մ. Նահանգների պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Փերրին հայտարարեց, թե ինքը լիակատար պատասխանատվություն է կրում տեղի ունեցած ողբերգության համար:

Այս առիթով հաղորդենք, որ երեք տարի առաջ(?) ... "Այս առիթով հաղորդենք, որ երեքշաբթի օրվանից ի վեր ռազմական ծավալուն գործողություններ են կատարվում հյուսիսային Իրաքում, որտեղ ներթափանցած շուրջ 40 հազար թուրքական բանակայիններ մարտեր են մղում քրդերի դեմ:

ԳՈՒՅԺ

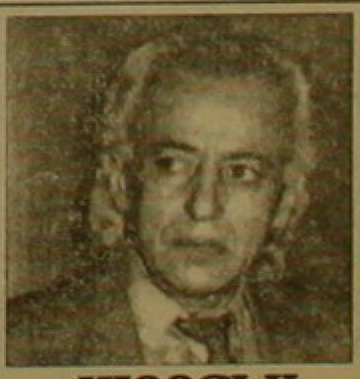

ՎԱՐԴԳԵՍ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունը, ՀՀ ԳԽ-ում ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցությունը, Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության նախագահությունն ու վարչությունը դառն կսկիծով գուժում են վաստակաշատ գրող, հրապարակագիր, ազգային հասարակական քաղաքական գործիչ, ՀՀ ԳԽ ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության անդամ, Հայաստանի մշակույթի ֆոնդի նախագահ, Հայաստանի գրողների միության նախկին նախագահ, «Գարուն» ամսագրի եւ նորերս լույս տեսնող «Երկիր Նաիրի» շաբաթաթերթի հիմնադիր խմբագիր Վարդգես Պետրոսյանի մահը, որ պատահեց երեկ, ապրիլի 15-ի հետմիջօրեին, իր բնակարանի մուտքին, դաժանակալ սպանության հետեւանքով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Հերթական նիստը

Ապրիլի 15-ին Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության կենտրոնական գրասենյակում տեղի ունեցավ Սահմանադրության խորհրդի նիստ, որը վարում էր ՀԴԿ նախագահ Արամ Սարգսյանը:

Նիստում միաձայն ընդունվեց Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության խորհրդի հայտարարությունը, որը տպագրվում է:

«Հայաստանի Հանրապետության քաղաքական կյանքը թեւակոխում է վճռորոշ ժամանակահատված. 1994 թվականը լինելու է ՀՀ Սահմանադրության ընդունման եւ, բացառված չէ նաեւ` նոր ընտրությունների տարի:

Իշխանությունները յուրահատուկ ձեւով են պատրաստվում այդ վճռորոշ ժամանակահատվածին` կառավարության որոշմամբ ամիսը մեկ անգամ, ընդամենը 15 րոպե տեւողությամբ հեռուստաեթերի յուրաքանչյուր րոպեի համար ընդդիմադիր կուսակցությունները պետք է վճարեն ամերիկյան 7 դոլլարին համարժեք դրամ: Բնական է, որ հանրապետությունում տիրող ներկա կացության պայմաններում կուսակցություններից շատերը, պարզապես սողոսկված ձեւով զրկվում են պետական հեռուստատեսությամբ հանդես գալու առանց այն էլ համեստ հնարավորությունից: Մինչդեռ կառավարող խմբավորման ներկայացուցիչները գրեթե ամեն օր, անսահմանափակ տեւողությամբ քարոզչական աշխատանք են տանում:

Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության խորհուրդը վճռականորեն մերժում եւ դատապարտում է ազատ խոսքի վրա սահմանված տուրքը եւ գտնում է, որ ժողովրդավարության անհրաժեշտ պահանջն է հավասար պայմաններ ստեղծել բոլոր կուսակցությունների համար` օգտվելու պետական հեռուստատեսությունից:

Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության խորհրդի վեց կուսակցությունների անունից` ՀԱԺԿ, ՀԴԿ, ՀՌԱԿ, ՀՀԿ, ՀՅԴ, ՍԻՄ»:

Սահմանադրության խորհրդի նիստում քննարկվեցին Համբուրգի համալսարանի հանրային իրավունքի ամբիոնի վարիչ դոկտոր Օտտո Լյուխտերհանդի կողմից ՀՀ Սահմանադրության վերջնական նախագծի մասին արտահայտված նկատառումները:

Հիմնականում ընդունվեցին արված դիտողությունները. խորհուրդը մասնավորապես որոշեց նախագծում լրացուցիչ ամրագրել հետեւյալ դրույթները.

ա) «Մասնավոր սեփականությունը կարող է օտարվել միայն օրենքով սահմանված կարգով եւ փոխհատուցմամբ հաշվի առնելով հասարակության եւ սեփականատերերի օրինական շահերը»:

բ) «Քաղաքացիները հավասար իրավունքներ ունեն պետական ծառայության անցնելիս»:

գ) «Ազգային ժողովի պատգամավորներից ոմանք են ստանում այն կուսակցությունները ու դրանց դաշինքները, որոնց ցուցակները ստացել են քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների ձայների առնվազն 5 տոկոսը»:

Քննարկվեցին նաեւ կազմակերպչական հարցեր: Հաջորդ նիստը տեղի կունենա ապրիլի 19-ին, Հանրապետական կուսակցության գրասենյակում:

Անհրաժեշտ ճշտում

Ապրիլի 12-ին Սնարք գործակալության թողարկած եւ հաջորդ օրը «Ազգ» թերթում տպագրված մի հաղորդագրության մեջ, որը վերաբերում է ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Նորայր Մանասերյանի` խորհրդարանում արված հայտարարությանը, Սնարք գործակալության մեղքով սպրդել են մի շարք սխալներ: Ինչպես տեղեկացրեց մեզ` Նորայր Մանասերյանը, Արտաշատի շրջանում տեղացած կարկուտի հետեւանքների մասին իր հայտարարությունը վերաբերվում էր ոչ թե ամբողջ շրջանին, այլ իր ընտրատարածքում գտնվող երկու բնակավայրերին: Ինչ վերաբերում է Հայաստանում հակակարկտային ծառայությանը, ապա վերջին տարիներին այն ոչ թե անարդյունավետ է գործում, այլ պարզապես չի գործում, ասաց պարոն Մանասերյանը: Սնարք գործակալությունը ներողություն է խնդրում պատգամավորից նաեւ նրա ազգանունը աղավաղելու համար:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Արեւմտյան գիտական փորձի ներդրման ամենաբարձր ցուցանիշները Հայաստանում

Դեռեւս 1992 թ. սկզբին ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության եւ ԱՄՆ-ի գյուղատնտեսության դեպարտամենտի միջեւ կնքվեց պայմանագիր, որով նպատակ էր դրվում Հայաստանի հողատերերին ապահովելով անհրաժեշտ գիտատեխնիկական ինֆորմացիայով եւ որակյալ մասնագետներով: Դրանով փորձ էր արվում մասնավորապես լրացնել բացակայող այն օղակի դերը, որը խաղում էին նախկին կոլեկտիվ եւ հանրային տնտեսությունների գյուղատնտեսները եւ անասնաբույժները:

ԱՄՆ-ը ունի նման ծառայության երկարամյա փորձ ունեցող կառույց, հանձին Extension service-ի:

Բանակցությունների արդյունքում 1993 թ. ամռանը որպես ձեռնարկություն սկսեց գործել «Ագրոգիտափյուռ» վարչությունը: «Ագրոգիտափյուռ» կենտրոնական վարչությունը տնօրեն Վարդան Հայկազյանի գլխավորությամբ ներառում է Հայաստանի 30 լավագույն մասնագետների եւ զբաղվում է ուսումնական ծրագրեր կազմելով, որոնք ուղարկվում են շրջաններ եւ տարածվում շրջանային գործակալների միջոցով: 1993 թ. Հայաստանում գործում էին 6 շրջանային խորհրդատվական ծառայություններ, որոնցից 3-ը Արարատյան դաշտավայրում, 3-ը լեռնային եւ նախալեռնային շրջաններում: 1994 թ. ապրիլի 1-ից Հայաստանի 14 շրջաններում գործում են նմանատիպ կայաններ, որոնցից 10-ում աշխատում են ամերիկացի մասնագետները: Խորհրդատվական շրջանային ծառայություններն ունեն նաեւ գյուղական գործակալներ, որոնք սպասարկում են առանձին գյուղերի:

«Ագրոգիտափյուռ» ծրագրի 1993 թ. գնահատման արդյունքներով որոշվեց այն ֆինանսավորել եւս 2 տարի: 1993 թ. ԱՄՆ-ի կառավարությունը ծրագրին հատկացրել է մոտ 70 մլն. ռուբլի, իսկ 1994 թ. հունվարի տվյալներով նրան կհատկացվի 15 մլն դրամ:

Բացի զուտ խորհրդատվական դերից «Ագրոգիտափյուռը» երբեմն ապահովում է նաեւ սերմացու, պարարտանյութ եւ այլ գյուղատնտեսական մթերքներ առաջարկող` արտասահմանյան գործակալությունների կապը Հայաստանի հողատերերի հետ: Նմանատիպ կապեր են ստեղծվել VOCA, ATG եւ այլ ֆիրմաների հետ:

Ամերիկյան մասնագետների համեմատական վերլուծության արդյունքները ցույց են տվել, որ նախկին ԽՍՀՄ-ի հանրապետությունների համեմատությամբ` Հայաստանում արձանագրվել է արեւմտյան գիտական փորձի ներդրման արդյունքների ամենաբարձր ցուցանիշը: Լայնածավալ գյուղատնտեսական մի ծրագրի շուրջ բանակցություններ են վարում ներկայումս Հայաստանի եւ Եվրահամայնքի միջեւ, որը կիրականացվի «Ագրոգիտափյուռ» կառույցների միջոցով:

ՆՏ

Եգիպտոս. Դասընթացներին կմասնակցեն հայ մասնագետներ

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԱՊՐԻԼ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դեռեւս անցյալ տարի Կահիրեի դիվանագիտական ակադեմիայում կազմակերպված դասընթացներին մասնակցեցին 8 հայ երիտասարդ դիվանագետներ:

Եգիպտոսում ուսումնական հատուկ դասընթացներին մասնակցեց նաեւ Հայաստանից 5 երիտասարդ մասնագետներ: Վերոհիշյալ դասընթացները նվիրված էին ներքին գործերի նախարարության գործունեության հետ առնչվող մի շարք խնդիրների: ՀՀ ԱԳՆ մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի ծառայությունից հայտնեցին, որ ապրիլի 13-ին Կահիրեում Եգիպտոսի ներքին գործերի առաջին փոխնախարարը դասընթացների ավարտվելու կապակցությամբ հանդիսավոր պայմաններում դիպլոմներ հանձնեց նրանց:

Մեկ շաբաթից կավարտվեն նաեւ հյուրանոցային մենեջմենթին եւ տուրիզմի զարգացմանը նվիրված դասընթացները, որոնց նույնպես մասնակցում է 3 հայ մասնագետ:

Այդ դասընթացները կազմակերպել է Եգիպտոսում ՀՀ դեսպանատունը` Եգիպտոսի արտաքին գործերի նախարարության աջակցությամբ, ընդ որում, ճանապարհի եւ կեցության ծախսերն իր վրա էր վերցրել եգիպտական կողմը:

ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Բարեգործություն կամ... հավերժացում

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ԴԵՄԻՐՃՅԱՆ

Գայանե Մանուկյան-Մելքոնյան կրթական հիմնադրամն ստեղծվել է 1992 թ. աշնանը Գայանեի ամուսնու` Երվանդ Մելքոնյանի կողմից: Մայր աթոռի «Էջմիածին» հանդեսի նախկին խմբագիրը այժմ Լիբանանում Հայաստանի ժամանակավոր հավատարմատարն է եւ հիմնադրամի պատվավոր նախագահը: Հիմնադրամի բուն նպատակն է օգնել կրթական գործին դպրոցահասակ օժտված երեխաների համար հնարավորություն ստեղծելով առավելագույնս բացահայտելու իրենց մտավոր ընդունակությունները: Այս նպատակով հիմնադրամը ստանձնել է Երեւանի թիվ 170 դպրոցի հովանավորությունը, որ իր գործունեությամբ էր ծավալել հայոց լեզվի եւ գրականության ուսուցչուհի Գայանե Մանուկյանը:

Արանից զատ, հիմնադրամն ստանձնել է երեւանաբնակ 2500 միայնակ ծեր թոշակառուների եւ 800 զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների խնամքը:

Զրուցում ենք Սերգեյ Հարությունյանի` հիմնադրամի գործադիր տնօրենի հետ.

– Որտեղի՞ց են գոյանում հիմնադրամի գումարները:

– Մեզ օգնում է Հյուսիսային Ամերիկայի արեւելյան շրջանների եւ Կանադայի Կիլիկյան թեմի առաջնորդարանը` բարձրաշնորհ Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Աշճյանի գլխավորությամբ: Անհուս հովանավորների կողմից մեզ տրված գումարները Առաջնորդարանը փոխանցում է մեզ, մենք էլ բուն հասցեատերերին: Զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին վերջին չորս ամիսների տվյալներով հատկացրել ենք 800-ական, իսկ միայնակ ծերերին 200-ական դրամ ամենամսյա նպաստ:

– Բացի դրամական նպաստից այլ կարգի օգնություն լինու՞մ է:

– Անշուշտ: Ամեն ամիս ջանում ենք որեւէ մթերատեսակով կարելվույն չափ թեթեւացնել մեր այցելուների կենցաղային հոգսերը: Բաժանել ենք շաքարավազ, այժմ տալիս ենք երկուական տուփ ամերիկյան մակարոն, հաջորդ անգամ կբաշխենք ուրիշ որեւէ բան:

– Իմացանք, որ Զատկի առթիվ Առաջնորդարանը հատուկ ծրագիր էր մշակել:

– Այո, եւ պետք է ասել, ծավալով եզակիորեն լուրջ միջոցառումներից մեկն էր: Շուշի եւ Ստեփանակերտ քաղաքների, Ալավերդու, Նոյեմբերյանի, Տաշիրի, Իջեւանի, Կափանի, Վարդենիսի եւ Մեղրու շրջանների շուրջ 10 հազար աշակերտներին Զատկի օրվա առթիվ բաշխվեցին 13 կիլոգրամանոց սննդամթերքի ծանրոցներ: Եւ պարունակությունը ձու, կարագ, բրինձ, չամիչ, շաքարավազ, թխվածքաբլիթներ, լիովին համապատասխանում էր տոնի օրվան:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«Երեւանի բոլոր փոսերը հաշվառված են»

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օրական Երեւան քաղաքում երթուղի է դուրս գալիս 115-120 տրոլեյբուս, որոնցից օրվա ընթացքում անսարքության պատճառով հավաքակայան են վերադառնում 35-40-ը: Դրա հիմնական պատճառը Երեւանի փողոցների անբարեկարգ վիճակն է: Այս մասին հաղորդելով, տրանսպորտի եւ հաղորդակցության նախարարության մամլո ծառայությունից տեղեկացրին, որ այդ կապակցությամբ տրանսպորտի աշխատակիցները բողոքով դիմել են քաղխորհուրդ: Համապատասխան վարչությունից գրավոր պատասխան է ստացվել, թե «հաշվառված են բոլոր փոսերը եւ հնարավորության դեպքում առաջիկայում կվերանորոգվեն»:

Չկան մեծ ուրը սպառնում է Սեւանին

Այսօրվա Սեւանա լճի պահպանությանը ավելի է սպառնում ձկնագողությունը, քան նրա ջրային պաշարների օգտագործումը: Այդ մասին Հայաստանի ակադեմիայի տարեկան ժողովում հայտարարեց հիդրոէկոլոգիայի եւ ձկնաբանության ինստիտուտի տնօրեն Ռաֆայել Հովհաննիսյանը: Նա ասաց, որ մեծ չափերի հասնող ապօրինի որսի հետեւանքով (նախատեսված 1,2 հազար տոննայի դիմաց տարեկան որսվում է մոտ 7-8 հազար տոննա, որից 5 հազար տոննան ձկնագողությամբ) անհամեմատ պակասել է ձկան քանակը: Իսկ դա նշանակում է, որ լճում եղած օրգանական նյութերը չեն յուրացվում եւ մնալով այնտեղ, ճահճացման պատճառ են դառնում: Եթե այդպես շարունակվի, տագնապ հայտնեց ինստիտուտի տնօրենը, ապա 4-5 տարի հետո կկանգնենք լճի «ծաղկման» վտանգի առջեւ, ինչպես դա տեղի ունեցավ 70-ական թթ.: Հավասարակշռությունից դուրս եկած լիճը վերականգնելու համար հարկավոր կլինի առնվազն 25 տարի, եզրափակեց նա: Նա միաժամանակ նշեց, որ կան այդ խնդրի լուծման գիտական մշակումներ, որոնք հարկավոր է օգտագործել:

Վանաձորում հունարենի ուսուցման դասընթացներ

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մեկ տարի է, ինչ ստեղծվել եւ գործում է Վանաձորի տարածքային հունական համայնքը` «Պոնտին»: Համայնքի նախագահ Վլադիմիր Նիկոլաիդին թղթակցին հայտնեց, որ իրենց հիմնական նպատակը հայ-հունական մշակութային կապերի ամրապնդումն ու մարդասիրական օգնությունների կազմակերպումն է: Համայնքի հետաքրքիր ձեռնարկումներից մեկը հունարեն լեզվի ուսուցման դասընթացների բացումն է: Օրերս այդ դասընթացն ավարտեցին համայնքի 16 անդամ, որոնք այսօր կարող են հաղորդակցվել հունարեն լեզվով:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի ապրանքային շուկայում պահանջարկը խիստ նվազել է

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ԱՊՐԻԼ, ՄՆԱՐՔ: Հայաստանի ապրանքահումքային շուկայում պահանջարկի ու առաջարկի կառուցվածքի փոփոխությունը վկայում է ոչ միայն բնակչության զանգվածային ունեզրկման, այլեւ ազգային տնտեսության անշրջելի կործանարար գործընթացների մասին: Այսօր այս կարծիքը հայտնեց Հայաստանի ապրանքահումքային բորսայի կառավարիչ Ստանիսլավ Բաբայանը: Նա նշեց, որ բորսաները որպես տնտեսական իրավիճակի ցուցիչներ, կանգնած են ապրանքային պահանջարկի բացակայության խնդրի առջեւ, որը «հասել է նվազագույն չափերի»:

«Այսօրվա դրությամբ հանրապետության ապրանքային շուկայում պահանջարկը խստիվ համապատասխանում է ունեզրկված քաղաքացու պարենային զամբյուղին», ասաց Բաբայանը: Դրա հետ մեկտեղ, նրա խոսքերով, բորսան բառացիորեն հեղեղված է սարքավորումների, գյուղտեխնիկայի,` ժողսպառման ապրանքների վաճառքի բազմաթիվ առաջարկություններով:

Հայաստանը մասնակցելու է ոգելից խմիչքների միջազգային ցուցահանդեսին: *Ապրիլի 18-25-ը Բրյուսելում բացվելու է ոգելից խմիչքների միջազգային ցուցահանդես: Ցուցահանդեսում ներկայացվելու են նաեւ հայկական ցուցանմուշներ: Հայաստանն ԱՊՀ երկրներից միակն է, որը մասնակցելու է այս ցուցահանդեսին:*

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ոճը եւ տառատեսակը ՊԱՎԵԼ ԳԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգչային սարքերը «Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co., 22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park, CA 91303, Call (818) 598-0423 Fax (818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian - Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian - Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager - Rafi Shoubookian
Արտադրութիւն Րաֆֆի Շուպուքեան
«ԱԶԳ» օրաթերթը հաղորդվում է ԱՄՆ «ԱՐՄԻՆՎՈ» ՍՊԸ-ի համակարգչային կապով
Հեռախոս. 7-8852 281425,
Ֆաքս 7-8852 285082
E-MAIL INTERNET: ROOT. YEREVAN @ REX. IASNET. COM

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ, ԱՊՀ

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼ

Ադրբեջան. մշտական գրաքննություն

Այս վերնագրով հոդված է զետեղել «Թղթակիցներ առանց սահմանի» կազմակերպության Ֆրանսիայում լույս տեսնող տեղեկագիրը, որտեղ նշվում է, որ գրաքննությունը, ձերբակալությունները, սպառնալիքները 1991 թվականից ի վեր երկրի ղեկավարների սովորական վերաբերմունքն են լրագրողների հանդեպ: Ստորեւ հոդվածը ներկայացնում ենք ամբողջությամբ, թեեւ կասկածում ենք, թե Ղարաբաղում օտար թղթակիցների տեղաշարժերի մասին հատվածը անաչառ լինի: Ավելի շատ այն կազմված է միմիայն այդ թղթակիցների իսկ ասածների վրա:

Բաքվում ընդդիմության լրագրերի առաջին էջերը լի են փոքր սպիտակ քառակուսիներով եւ դատարկ սյուներով. գրաքննությունը կրկին ուժեղացել է Ադրբեջանում, որը շուրջ վեց տարի պատերազմում է Լեռնային Ղարաբաղի հայ անկախականների դեմ: «Այստեղ մամուլի ազատությունը ոտնահարված է ինչպես Բրեժնեւի օրոք», հավաստում է ընդդիմության «Ազադլիգ» օրաթերթի լրագրողներից մեկը: Իրոք, լրատվություն ստանալու համար հարկավոր է վերականգնել նախկին սովորույթները եւ լսել «Ամերիկայի ձայն» կամ «Ազատություն» ռադիոկայանները», ասում է նա:

Խորհրդային համակարգի փլուզումից ի վեր [illegible] երեք ղեկավար փոխած այդ հանրապետությունում իր քաղաքական դիրքերն ամրապնդելու նպատակով Ադրբեջանի ներկայիս նախագահ Հեյդար Ալիեւը երկիրը կառավարում է «ուժեղ ձեռքով»: Հանրապետության կոմկուսի նախկին ղեկավարը, ՔԳԲ-ի նախկին անդամը, Բաքվի «ազդեցիկ մարդը» բազմապատկում է լրագրողների եւ ընդդիմության ղեկավարների ձերբակալությունները: Ամեն մի թերթ, որը կհրապարակի «պաշտոնական մարմինների հավանությունը չստացած», «ռազմական գաղտնիքներ բացահայտող» կամ «բարձրաստիճան ղեկավարներին վիրավորող» տեղեկություններ, ենթակա է դատական հետապնդումների, որոնք կարող են հանգեցնել մեկ ամսով թերթի փակմանը: Իր կողմից հանրապետության հեռուստատեսությունը տարածում է մշտական քարոզչություն, որը նախագահի գովերգումների պատճառով նմանվում է անձի պաշտամունքին:

«Մամուլի իրավունքնե՞ր: Այստեղի առօրյան կազմում են ձերբակալությունները, կալանքները, սպառնալիքները», հեգնանքով ասում է Ադրբեջանի մայրաքաղաքում պաշտոնավարող արեւմտյան մի դիվանագետ: Ադրբեջանի Ժողովրդական ճակատի ներկայացուցիչների խոսքերի համաձայն, իշխանություններն անընդհատ կալանավորում էին լրագրողների, որոնց երբեմն պահում են 2-3 օր: Պաշտոնապես դրա պատճառներն են համարվում «ոստիկանությանը չհնազանդվելը» կամ «կանոնավոր փաստաթղթերի բացակայությունը»: Մինչեւ վերջին երեք տարիներին Ադրբեջանում գրանցվել է 600 թերթ, դրանցից միայն 30-ն է գոյատեւում եւ օգտվում թղթի կանոնավոր մատակարարումներից: Երկրի բոլոր տպարանները դրված են ուղղակիորեն նախագահական վարչակազմի խնամակալության տակ: «Եթե Բաքվում այդքան շատ արեւմտյան դեսպանություններ չլինեին, իրավիճակն էլ ավելի վատ կլիներ», ասում է «Ազադլիգ» օրաթերթի խմբագիրը, որի 35 հազար համարները անցյալ տարվա սեպտեմբերի 11-ին ոստիկանության կողմից բռնագրավվեցին ու ոչնչացվեցին Ադրբեջանի ԱՊՀ-ին հարելու առիթով թերթի զետեղած քննադատությունների պատճառով: Արեւմուտքի նավթային ընկերությունները (մասնավորապես «Բրիթիշ փեթրոլիումը» եւ «Ամոկոն») պատրաստվում են Ադրբեջանի նավթարդյունաբերության մեջ ներդնել տասնյակ միլիոնավոր դոլարներ: Այդ խոշոր ներդրողներն իրենց կողմն են գրավել զգալի թվով դիվանագետների: Երբ անցյալ տարվա դեկտեմբերի 3-ին Բաքվի իշխանությունները հայտարարեցին, որ այդ օրվանից միայն նախագահի պաշտոնաթերթ «Ազերբայջան» լրագիրը պետք է լույս տեսնի, արձագանքը չուշացավ. ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտը ադրբեջանցի ընդդիմադիր լրագրողների հետ մեկտեղ բողոք հայտնեց, Բաքվի կառավարությանն ստիպելով նույն երեկոյան չեղյալ հայտարարել այդ վճիռը:

Նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի օրոք Ադրբեջանի նախկին ներքգործնախարար Իսկենդեր Համիդովը լրագրողներին ծեծողի համբավ էր ձեռք բերել: 1993 թ. մարտի 27-ին իր զինված թիկնապահների հետ միասին գերազգայնական «Գորշ գայլեր» կազմակերպության այդ ղեկավարը ատրճանակի կոթով հարվածներ տեղաց «Իստիգլալ» ընդդիմադիր թերթի թղթակից Զարդուշտ Ալիզադեի վրա: Լրագրողին փակեցին ավտոմեքենայի բեռնախցում եւ առեւանգեցին: Որոշ ժամանակ անց նա ազատ արձակվեց:

1991 թ. սեպտեմբերին իրեն անկախ հռչակած Լեռնային Ղարաբաղի հայկական միջնատարածում ազատության ոտնահարումները սովորական երեւույթ են դարձել: Անցյալ տարի արեւմուտքի բազմաթիվ լրագրողների չթույլատրեցին պատերազմական գոտի մուտք գործել այն պահին, երբ անկախական հայերի զորախմբերը պարբերաբար կողոպտում էին իրենց գրաված ադրբեջանական տարածքները: Կովկասում BBC-ի թղթակից Ալեքսիս Ռոուելը Լեռնային Ղարաբաղից արտաքսվեց 1993 թ. մայիսին այն պատճառով, որ փորձում էր մուտք գործել ադրբեջանական Քելբաջար քաղաք, որը նվաճել, կողոպտել եւ այրել էին հայ ազատամարտիկները: «Մեր շահերին չի համապատասխանում ձեզ թույլատրել նկարահանել իրավիճակը: Մենք պետք է նախ շահենք այս պատերազմը», որպես բացատրություն հայտարարեց Հայաստանի խորհրդարանում ԼՂՀ պատգամավոր Զորի Բալայանը:

[illegible]

Համաշխարհային բանկը պատրաստ է համագործակցության

ԹԲԻԼԻՍԻ, 15 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐՔ: Որպես ծայրահեղորեն ծանր է բնորոշել Վրաստանի ներկայիս տնտեսական եւ ֆինանսական իրադրությունն այս օրերին հանրապետությունում գտնվող համաշխարհային բանկի պատվիրակության ղեկավար Վալդիկ Գրեյսը:

«Ինչպես եւ աշխարհի ցանկացած երկրում, հայտարարել է նա Թբիլիսիում կայացած մամլո ասուլիսում, մարդիկ այստեղ ուզում են եկամուտներ ստանալ, բայց չեն ցանկանում հարկեր վճարել»:

Գրեյսը նշել է, որ Համաշխարհային բանկի պատվիրակության այցի նպատակն է վերականգնել 1993 թվականի ամռանը ընդհատված կապերը Համաշխարհային բանկի եւ Վրաստանի միջեւ: Նրա ասելով, Համաշխարհային բանկը պատրաստ է աջակցություն ցույց տալ այս հանրապետության տնտեսության արդյունավետ աճին: Գրեյսը մասնավորապես հայտնել է, որ Համաշխարհային բանկը մտադիր է Վրաստանին տրամադրել 10 միլիոն դոլարի վարկ:

Այն հարցին, թե Վրաստանի հետ Համաշխարհային բանկի հարաբերությունների վրա ինչպես կազդի այն հանգամանքը, երբ հանրապետությունը մուտք գործի ռուբլու գոտի, Գրեյսը պատասխանել է. «Համագործակցությունը կշարունակվի անմիջականորեն Վրաստանի կառավարության հետ, թեեւ մոնետար քաղաքականության կառավարման մեխանիզմները, անկասկած կտեղափոխվեն Մոսկվա»:

Ուկրաինական նոր խորհրդարանի աններդաշնակ ծնունդը

ԿԻԵՎ, 14 ԱՊՐԻԼ, ՌՈՅԹԵՐ: Ուկրաինայում հետխորհրդային առաջին խորհրդարանական ընտրությունները ծնունդ տվեցին մի նոր խորհրդարանի, որ խորապես աններդաշնակ պատկեր է պարզում: Ընտրությունների արդյունքում այն բաղկացած է մոսկվամետ ձախերից, արեւմտամետ ազգայնականներից եւ շուրջ 100 անկախ անկուսակցականներից: Ընտրության այս արդյունքներով հավանական չի թվում երկրում տնտեսական բարեփոխումներ անցկացնելու, Արեւելք-Արեւմուտք քաղաքական եւ գաղափարական հարցերի շուրջ ազգային համաձայնություն գոյացնելու գործի հաջողությունը: «Շատ ձախող ելք ունեցավ ամեն ինչ», հայտարարեց Ուկրաինայի նախագահի ներքին հարցերի գծով գլխավոր խորհրդական Նիկոլայ Միխայլիչենկոն:

ԿԱՊՐՈԼԻՍ

ՀԱՐԳԵԼԻ ՀՈՂԱԳՈՐԾ, ՁԵՐ ԵՐԱԶԱՆՔԸ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ Է ԴԱՐՁԵԼ:

Արդեն կարող եք Ձեր հողակտորից կրկնակի եւ նույնիսկ ավելի էկոլոգիական մաքուր բերք ստանալ: Դիմեք «Կապրոլիս» ֆիրմային: Նրա արտադրած նոր սերնդի պարարտանյութը՝ կենսահումուսը կաշխատի Ձեզ համար: Եւ ամենակարեւորը. մեկ անգամ պարարտացնելը ապահովում է 3 տարվա կայուն բարձր բերք:

Մեփականատեր անասնապահների հետ պատրաստ ենք կազմակերպել կենսահումուսի համատեղ փոխշահավետ արտադրություն:

Զանգահարեք օրվա ցանկացած ժամի, զանգահարեք հենց հիմա հեռ. 55.72.06

«ԿԱՊՐՈԼԻՍԸ» ՍՊԱՍՈՒՄ Է ՁԵԶ:

ՀԱՐԳԵԼԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Ձեր կողմից 1991-93 թթ. բաժանորդագրված «Օգոնյոկ» ամսագրի հավելվածի ներքոհիշյալ գրքերը լույս են տեսել, սակայն լրացուցիչ ծախսերի առաջացման պատճառով առայժմ չեն տեղափոխվել հանրապետություն:

Այդ՝ գրքերը հետեւյալն են՝

1. Դյումա 12, 13, 15 հատորները
2. Սաբիրա եւ հումոր 3 հատոր
3. Ալդանով 1 եւ 3 հատորները
4. Է. Սյու 1-6 հատորները
5. Մորուա 1, 4, 6 հատորները
6. Մ. Ռիդ 1, 3, 5-8 հատորները
7. Է. Պո 1-4 հատորները

8. Հայտնում ենք բոլոր բաժանորդներին, որ նշված գրքերը ստանալու համար անհրաժեշտ է լրացուցիչ մուծել յուրաքանչյուր գրքի համար 25 դրամ:

Մամուլի տարածման գործակալությունը երաշխավորում է լրացուցիչ 25-ական դրամը մուծելուց երեք ամսվա ընթացքում գրքերը հասցնել բաժանորդներին:

Վճարելու համար Երեւան քաղաքում դիմել կարող 10-րդ բաժանմունքում (Հանրապետության հրապարակ) գտնվող բաժանորդական բաժնին, իսկ հանրապետության մյուս քաղաքներում եւ շրջաններում մամուլի տարածման գործակալության համապատասխան ծառայություններին:

Շտապեցեք ծեւակերպել, դրամը մուծելու վերջին ժամկետը ապրիլի 25-ն է:

ՀՀ ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է «Faenbach» մակնիշի դաշնամուր:

Գինը՝ պայմանագրային

Զանգահարել՝ 524011

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Գնում եմ շարժական ավտոտնակ:

Զանգահարել՝ 582483 կամ 459615

Դիմել Սուրեն Ռաղդասարյանին

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ՉՎԱՑՈՒՑԱԿ

1994 թվականի ապրիլի 1-ից

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	Ժաման.	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	Ժաման.
1-3-5--	ՏՈՒ-134	08.20	11.25	R3 7117	ԱՇԳԱԲԱԴ	R3 7118	12.25	13.45
-2-----	ՏՈՒ-154	00.05	06.00	R3 1241	ԲԵՅՐՈՒԹ	R3 1242	18.00	*01.35
1---5--	ՏՈՒ-154	09.30	16.40	R3 7095	ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ	R3 7096	18.30	20.05
------7	ՏՈՒ-134	08.00	10.15	R3 105	ԹԵՀՐԱՆ	R3 106	12.15	13.10
1234567	ՏՈՒ-134	14.45	15.55	R3 7145	ՄԻՆ-ՎՈԴԻ	R3 7146	18.55	20.05
1234567	ՏՈՒ-154	06.50	09.30	R3 910	ՄՈՍԿՎԱ	R3 909	11.00	13.25
1234567	ՏՈՒ-134	11.20	16.10	R3 896	ՄՈՍԿՎԱ	R3 895	17.40	20.20
--3--6-	ՏՈՒ-154	13.00	17.45	R3 900	ՄՈՍԿՎԱ	R3 899	19.20	21.45
1---5--	ԻԼ-86	13.05	18.05	R3 894	ՄՈՍԿՎԱ	R3 894	19.40	22.30
--3----	ՏՈՒ-154	08.20	19.45	R3 7091	ՆՈՎՈՍԻԲԻՐՍԿ	R3 7092	20.55	*01.05
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	09.45	11.30	R3 7207	ՌՈՍՏՈՎ	R3 7208	12.30	14.15
---4---	ՏՈՒ-154	12.30	15.00	R3 9037	ՍԱՄԱՐԱ	R3 9036	21.30	24.00
----5--	ՏՈՒ-154	10.00	13.00	R3 9015	Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ	R3 9014	18.00	21.00
1234567	ՏՈՒ-134	09.00	10.15	R3 7167	ՍՈՉԻ	R3 7168	12.05	13.20
---4---	ԻԼ-86	04.50	09.20	R3 9827	ՓԱՐԻԶ	R3 9828	21.00	*04.00

* ժամանումը հաջորդ օրը

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք ՀԱ գրասենյակներ կամ Ձեր ճամփորդական գործակալին

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրատապ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՇՈՒԿԱ

Լավ է քիչ, բայց հաճախ

կամ արժե՞ զիջումներ անել շահույթից

ՄԱՐԳԱՐ ՄԱՆԱՍՅԱՆ, լրագրող, մեկնաբան

Թեեւ Վրաստանով անցնող երկաթուղին սկսեց գործել, այնուամենայնիվ դեռ հարց է՝ որքա՞ն կգործի, ինչպիսի՞ն է այդ ճանապարհով բեռներ տեղափոխելու ապահովությունը, եւ առհասարակ՝ ի՞նչ երաշխիքներ կարող են լինել այնտեղ, որտեղ կա անկայուն, իր խոստումներն ու պայմանավորվածությունը դրժող Վրաստանի մասնակցությունը: Ասել կուզի, ցանկացած պարագայում Հայաստանի համար ապահով բեռնափոխադրման ճանապարհը մնում է օդայինը (իհարկե ոչ բոլոր բեռների համար, ինչպիսիք են, ասենք մետաղը եւ շինանյութը): Այստեղից էլ այն ուշադրության պատճառը, որպիսին տածում են բեռնատերերը կոնֆլիկտային գոտուց այն կողմ Հայաստանին ամենամոտ տեղակայված օդային դարպասների հանդեպ, ինչպիսիք են Սոչին, Կրասնոդարը, Ստավրոպոլը: Չմոռանանք, որ սրանք այն տերության հարավային սահմաններն են, որը Հայաստանի համար դեռեւս մնում է որպես թիվ 1 գործընկեր թե՛ առեւտրի, թե՛ այլ գործառնությունների ծավալներով: Եւ չմոռանանք, որ դեպի Հայաստան ուղղություն վերցնող բեռները նախկին ԽՍՀՄ-ի ցանկացած ծայրից (կամ հյուսիսային արտերկրից) կարող են նշված կետերը հասնել ցանկացած, օդայինից էժան տրանսպորտով (երկաթուղի, գետային տրանսպորտ, ավտոտրանսպորտ), իսկ այստեղից արդեն «ցատկել» Հայաստան ինքնաթիռով:

Ներկայումս Ռուսաստանի հարավային «դարպասներում» տիրող որոշ անկայունության պատճառով հայաստանյան «բեռնատերերի» ուշադրությունը առավելապես կենտրոնանում է Ստավրոպոլի վրա: Այդ իսկ պատճառով ավելորդ չի լինի փոքր-ինչ հանգամանորեն կանգ առնել այս երկրամասի վրա՝ իբրեւ Հայաստանի համար գործընկերոջ, քանզի իրավիճակին անտեղյակությունը, կամ մոլորությունը վերջնարդյունքում մեծ տնտեսական վնասների առջեւ են կանգնեցնում մեր անիրազեկ ձեռներեցներին, այդպիսով իսկ հարվածելով Հայաստանի ներքին շուկային:

Մոլորություններից առաջինը, որով «վարակվում են» որպես կանոն բոլոր նրանք, ովքեր գոնե մեկ անգամ չեն եղել Ստավրոպոլում եւ չեն ուսումնասիրել տեղի շուկան, այն է, որ Ռուսաստանի այս հարավային սահմանակետը դիտում են իբրեւ շուկա իրենց ապրանքի կամ ծառայության համար: Գուցե թե դա այդպես էր մի 4-5 տարի առաջ: Սակայն ամենեւին ոչ հիմա: Այսօր Ստավրոպոլի լճացած շուկան, որտեղ շարժ ունեն թերեւս միայն սննդամթերքը, արտասահմանյան քաղցրավենիքներն ու ծխախոտը, եւ մեկ էլ՝ ալկոհոլը, միայն վանող ռեակցիա է դրսեւորում մեր ժողսպառման այնպիսի ավանդական ապրանքների նկատմամբ, ինչպիսիք են կոշիկը, լուսամփոփները, տրիկոտաժը, բյուրեղապակեղենը եւ այլն: Մի պարզագույն տրամաբանությամբ իրենց «ազատ» եւ «զբաղված» գումարները բոլորն էլ ապրանքների մեջ պահ դրած բազաները (ինֆլյացիայից պաշտպանվելու միջոց) չեն ընդունի այն կոշիկը, որին համարժեք եւ մի բան էլ ցածր գնով, բայց եւ համարժեք ու մի բան էլ բարձր որակի ապրանքով լցված են խանութ ու պահեստ: Կոշիկն արդեն փողոցային՝ սեղանիկային առեւտուր է ընկել, որը շատ դեպքերում ավելի ցածր գին է դնում ապրանքի վրա, քան խանութը, եւ միեւնույն է՝ շարժ չկա: Իսկ Հայաստանից, ժամանակից հետ ընկած մի վայ-բիզնեսմեն մեկ էլ կտեսնես կգա ու կսկսի համոզել գնել հայաստանյան (այն էլ մասնավոր արտադրության) կոշիկը մեծածախ պլյուշիի գնով, որը համարժեք է եւ դեռ մի բան էլ բարձր տեղի խանութներում գոյություն ունեցող մանրածախից: Չի ստացվում: Եւ որպեսզի ստացվի, նախ գինն է իջեցվում, զանազան օրինախախտումների տարբերակ են մշակվում (հարկերից խուսափելու համար), իսկ եթե սա էլ չի օգնում, ապա չիրացված ապրանքը վերցնում ու շարժվում են «առաջ» դեպի Ռուսաստան կոչված տերության դեռ հայի ոտք չտեսած հատուկենտ կուսական վայրերը:

Իսկույնեւեթ ձգտում են զբաղեցնել մեր սերտագույն հարեւանները՝ վրացիներն ու ադրբեջանցիները, եւ ապա Ստավրոպոլը որպես «տոմատային հարձակման» նշանակետ ընտրելուց մոռանում ենք մի «փոքրիկ» հանգամանք, որ այս երկրամասը առավելապես գյուղատնտեսական գոտի է, ուր պոտենցիալ սպառողը հաճախ ինքն է առանց երեւելի դժվարության պոմիդոր աճեցնում իր գերբարեբեր հողակտորի վրա: Դե եկ ու նման պայմաններում այնպիսի ցածր ինքնարժեքով տոմատ արտադրիր, ինքնաթիռով հասցրու Ստավրոպոլ, որ թե՛ որակով, թե՛ ցածր գնով ճնշես մրցակիցներիդ եւ գայթակղելով տեղի սպառողին այնպես, որ անպայման իր ռուբլին փոխանակի քո տոմատի հետ: Այն էլ չմոռանանք ասել, որ Ստավրոպոլը Ռուսաստանի երկրամասերից ու մարզերից շատերի պես մինչեւ կոկորդը թաղված է չվճարումների, կանխիկ դրամի եւ առհասարակ ֆինանսական ռեսուրսների սուր պակասի մեջ: Միակ փոքրիշատե գործող, շրջապտույտ ապահովող արտադրությունը արեւածաղկի ձեթինն է, գործում է ալրաղացը, թռչնաբուծությունը, երշիկեղենի արտադրությունը, մի քիչ էլ շաքարը, կարագ, կաթնամթերքն ու ալկոհոլը: Այս մթերքներն են, որ ավանդաբար Ռուսաստանի հարավից առաքվել են հյուսիսային եւ հյուսիս-արեւելյան շրջաններ, ինչպես նաեւ նախկին գերտերության հարավ:

Այսօր Ստավրոպոլի արտադրության ձեթը, կարագը, երշիկեղենը, շաքարը, հավը եւ ձուն ամենեւին ամենաէժանը չեն Ռուսաստանի հարավի արտադրողների մթերքների մեջ: Այսպես օրինակ, ձեթի գինը (մանրածախ/մեծածախ) Ստավրոպոլում կազմում է 800-870 (640-690 ռուս. ռուբլի), Կուբանում (Կրասնոդար) 720-750 (570-600) էր, կարագը առաջինում 3500-5000 էր, երկրորդում՝ 3200-4000, շաքարավազը՝ 495-650 եւ 465-600 եւ այլն: Իհարկե, Կրասնոդարի օդանավակայանի դեպի Հայաստան չվերթի «փակ» լինելու պայմաններում կրասնոդարյան մթերքը Ստավրոպոլով Երեւան հասցնելը կարող է այնքան թանկացնել ինքնարժեքը, որ էժանը մի բան էլ թանկ դուրս գա: Սակայն դարձյալ, ոչ բոլոր դեպքերում: Ի դեպ, ինչպես պարզվեց, հենց Ստավրոպոլում էլ կարելի է արտադրողի գնից ավելի էժան ապրանք գտնել: Հակասություն է, կասեք, որտե՞ղ է տրամաբանությունը: Սակայն, բավական է ծանոթանալ թեկուզ մեկ մթերքի արտադրության փուլերին (ասենք, արեւածաղկի ձեթի) եւ պարզ կդառնա, թե ինչո՞ւ եւ ինչպե՞ս է գինը ստացվում ավելի էժան, քան արտադրողինը: Մանրամասներով չծանրաբեռնելու համար ուղղակի ասեմ, որ ձեթ արտադրողը ոչ միշտ է լավագույն տարբերակով գնում ու փոխադրում հումքը:

Այսպիսով, եթե ամբողջացնենք վերում ասվածը, ապա Ստավրոպոլի «կերպարը» պետք է երեւա իբրեւ ժողսպառման ապրանքներով եւ գյուղատնտեսական մթերքներով գերհագեցած շուկա, որտեղ կանոնները, պահանջարկը չի թելադրում խաղի կանոնները, ոչ էլ մրցակցությունը՝ ազդում գների վրա: Այստեղ եղանակ ստեղծողները մի քանի գործոններն են, որոնցից առաջինը, թերեւս, արտադրության ճգնաժամն է, նույնիսկ ինֆլյացիայի տեմպերի նվազման պարագայում սա այն վիճակն է, երբ բոլոր ռեսուրսները դրվել են ապրանքի մեջ, որը իր բարձր ինքնարժեքի եւ անմրցակցության պատճառով

Չմոռանամ հիշեցնել, որ ամեն նման «շարժում» ապրանքի ինքնարժեքի բարձրացում է բերում:

Արտասահմանյան ապրանքներով գերհագեցած սպառողական շուկայում նկարագրվածի նման ճակատագիր է բաժին ընկնում այսօր նաեւ հայաստանյան արտադրության մյուս ժողսպառման ապրանքներին: Ինչ վերաբերում է Հայաստանից ավանդաբար արտահանվող տոմատի մածուկին, ապա այստեղ արդեն երկրորդ մոլորությանն ենք բախվում, որով տառապում են մեր հայրենակից արտադրողները կամ բիզնեսմենները: Պարոնայք, նախ մի քիչ ուշանում եք, ձմռան շեմին տոմատի «անցքը» այս տեղերի շուկայում «փակվել մնացել» է արտադրողի պահեստներում: Իսկ վերջինիս միակ հույսը ոչ թե ինչ-որ մոգական մենեջմենթն է ու մարկետինգը, այլ ինֆլյացիան, որը մի փոքր «տեղ» կբացի իրենց ապրանքի իրացման համար: Եւ երբ այդ իրավիճակը տեղի է ունենում խառնված պարտքերի ֆինանսական ռեսուրսների եւ հատկապես՝ կանխիկի դեֆիցիտի պայմաններում, հասկանալի է դառնում արդեն, թե ինչ աստիճանի է այստեղ լճացումը:

Սա, թերեւս, լիցքեր կուտակելով ներսից «պայթյուն» առաջացներ եւ փոփոխություններ մտցներ տիրող իրադրության մեջ, եթե Ռուսաստանի հյուսիսն ու հյուսիս-արեւելքը, ինչպես նաեւ Հայաստանն ու իր հարեւանները ժամանակ առ ժամանակ չմարեին այս վտանգավոր լիցքերը, այսինքն՝ ինչպես [illegible] իբրեւ սպառողական մթերքի սպառողներ, ինչպես նաեւ Ստավրոպոլն իբրեւ բազա եւ տարանցիկ հանգույց օգտագործողներ:

Սակայն, այստեղ միամտորեն պետք է կարծել, թե մեզանում այս երեւույթի կարեւորությունը հասկանալու, գնահատելու հետ մեկտեղ նույնն էլ չեն անում Ստավրոպոլում: Փոքրիկ հարցումը, որ կատարեցին մարկետինգի վրա մասնագիտացված ստավրոպոլյան հայտնի «Սկիֆս» բաժնետիրական ընկերության օգնությամբ, թույլ տվեց կարծիք կազմել տեղի այն ձեռնարկությունների ու կազմակերպությունների մասին, որոնք ցանկություն հայտնեցին համագործակցել Հայաստանի (ձեռնարկությունների) հետ: Առաջին հերթին, բոլորը, անխտիր, Հայաստանը դիտում էին իբրեւ իրենց արտադրած (կամ ձեռք բերած) մթերքի իրացման շուկա, այնուհետեւ պահեստների ու բազաների պոտենցիալ վարձակալող, մասամբ, իհարկե, իբրեւ տրանզիտի երկիր (պատերազմի բացառման պայմաններում) դեպի Միջին Արեւելք եւ հակառակը, ու ամենավերջում միայն իբրեւ արտադրող գործընկեր, որի ապրանքը բոլորը համաձայն են ընդունել՝ վարձը իրացումից հետո պայմանով (մեր օրերի գործարար ռուսների ուսումնասիրված գործարքը): Հասկանալի է, որ միայն լուրջ երաշխիքների դեպքում հայաստանյան կողմը կարող է գնալ նման գործարքների: Իսկ այդպիսի լուրջ երաշխիքները մեկ օրում չեն ստեղծվում, եւ համատեղ ձեռնարկությունն էլ լավագույն ելքը չէ մեր պարագայում, քանզի նախնական պայմանները, որպես կանոն, անհամեմատ ձեռնտու են լինում ռուսական կողմի համար (գրեթե բոլոր դեպքերում հայկական կողմից ապրանք, ռուսական կողմից՝ իրացում կամ... ոչ):

Իհարկե, կարելի է Ստավրոպոլում եւ այլուր լավ ռեկլամային կամպանիա կազմակերպել, Ռուսաստանի հագեցած շուկայում «ոտնատեղ» անել մեր արտադրատեսակների համար (խոսքը փոքրիկ կամ «կիսագողացված» խանութների մասին չէ): Սակայն նույնիսկ ամենաժլատ հաշվարկը ցույց կտա, թե ինչպիսի ծախսեր են գալիս ու «նստում» այս դեպքում ինքնարժեքի (կամ իրացման գնի) վրա:

Սակայն, ինչպես ասում են՝ ով առաջնորդվում է «բիզնեսում անելանելի վիճակները հնարածին են» սկզբունքով, նա միշտ էլ գտնում է ելքը: Համենայն դեպս, այդպիսի մի ելքի մասին բանակցությունները հաջողությամբ ավարտվեցին վերոհիշյալ «Սկիֆս» կոնցեռնի հետ, որն իր մասնաճյուղերն ունի ինչպես Ստավրոպոլի ամբողջ երկրամասում, այնպես էլ Կրասնոդարում, Ռոստովում եւ այլուր:

Կոմերցիոն գաղտնիք չեմ բացի, եթե ասեմ, որ խոսքը սկզբնական շրջանում գրեթե անվճար մարկետինգի ծառայությունների մասին է, որոնց վարձը հաշվարկվում է միայն գործարքի իրականացումից (ավարտից) հետո: Գուցե այն քիչ բարձր ստացվի, քան համաշխարհում ընդունված բրոքերային տոկոսներն են: Սակայն «մեռյալ կետից» շարժվելու համար արժե զոհել պլանավորված շահույթի մի մասը: Գուցե այսպես, ի վերջո, հասկանանք (ու գնահատենք), որ գերադասելի է ամսական մի քանի անգամ 10 տոկոսի շահույթ ունենալ, քան մեկ անգամ 20 տոկոս կամ դա էլ չունենալ:

ՍՈՒՐ ԳՐՉՈՎ

Մորուքաբանություն... ամենայն լրջությամբ

Լրիվ լրջությունը հանգեցնում է գիտակցության ճգնաժամի

Բիկոնսֆիլդ

«Ի սկզբանե էր մորուքը» եւ հետեւաբար առկա մարդակերպերի ծառերից իջնելու պատմական պահին: Ըստ երեւույթին, դա մորուքակրության ամենատեւական եւ առաջին փուլն էր:

Մեսեֆենը, մանրամասն ուսումնասիրելով այդ երեւույթի բազմադարյան փորձը, առանձնացնում է պարզորոշ արտահայտված երեք փուլեր: Ցուլիուս Լիպսի «Իրերի ծագումը» աշխատանքում նշվում է, որ ծառերից իջնելուց հետո, մինչեւ կրետա-միքենյան ժամանակաշրջանի վերջը, մարդիկ արդեն նշանակալից քաղաքակրթական մակարդակի էին հասել եւ վարու՜մ հագնվում, խաղարկվում ու... սափրվում էին: Արդեն այդ ժամանակներում էին համարում, որ մինչեւ աչքատակերը մազակալած շրթերը առնվազն վատ ճաշակի նշան է: Բայց կյանքը, ինչպես եւ ամեն ինչ «այս անցավոր աշխարհում», ընթանում է ելեւէջներով, պտտվում են գիտնականներն ու [illegible]:

Քրիստոսից շուրջ երեք հարյուր տարի հետո եւ Խաչիկ Ստամբոլցյանից հազար վեց հարյուր տարի առաջ, սկսվեց մորուքակրության երկրորդ փուլը:

Հար եւ նման այսօրվան այն սկսվեց ներդարփակ տեսությունների «դոռ ու դարպասը» խորտակելով շուկայական ազատ հարաբերությունների սահմանմամբ:

Մոդայիկ դարձավ մնացյալ մասերում դեմքը շրջանակող կիսակլոր մորուքը եւ այնքան արմատացավ, որ դեռ 10-րդ դարում այդպիսի մորուք էր կրում անգլիական Էդգար թագավորը: Ավելին, առ այսօր այդպիսի մորուք են կրում Հարավային Արաբիայի եւ Օվկիանիայի մի քանի կիսավայրենի ցեղեր:

Մորուքակրությամբ նշանավորված տնտեսական նոր հարաբերությունները «վերակառուցեցին» կենսագործունեության բոլոր բնագավառները. տնտեսական, կրոնական եւ գեղագիտական: Բնապաշտությունը փոխարինվեց սնապաշտությամբ, սինգերին ատարչից դարձվեց ատարյալ, հիմնականում բաց եռանգների հանդերձը փոխարինվեց մինչ այդ հրեա վաճառականների համազգեստ համարվող սեւով: Ապա՜ս ու ափսո՜ս՝ մազակալվեցին շուկայական հարաբերությունների ջատագովների դեմոկրատական դեմքերը... բայց համառում էր եւ քաղաքակրթությունը: Աստիճանաբար մարդիկ նորից սկսեցին սափրվել եւ առնվազն խնամել մորուքը:

Նապոլեոնի, ծայրը սուր, շրջանավերեւի մազածածկույթի հետ մեկ ամբողջություն կազմող, փարիզյան սալոններում պարբերաբար հարդարվող մորուքը, որ ընդգծվում էր կոկիկ բեղերի սափրվածքով՝ ծնունդ առավ անցյալ դարի վերջերի եւ 20-րդ դարի սկզբի սոցիալ-դեմոկրատների «հեղափոխական» միջավայրում: Բավական է մտովի տեսնենք այնպիսի հանրահայտ մորուքավոր դեմքեր, ինչպիսիք ընկերներ Լենինի, Տրոցկու եւ Փանջունու դեմքերն էին՝ կհամոզվենք դրանում:

Դա մորուքի «էվոլյուցիայի» արդեն երրորդ առավել բարձր փուլն էր, ուղեկցված դարձյալ շուկայական փոխհարաբերությունների նույնպես առավել բարձր տեսակով՝ ՆԷՊ-ով: Ցավոք, այն համեմատաբար կարճ տեւեց՝ մեկ-երկու տասնամյակ: Լենինի մահից հետո, 20-ական թվականների վերջերին, սկսվեց լենինյան հին գվարդիայի ոչնչացումը:

Դա առավել ցավալի էր այն առումով, որ մորուքակիրների հետ միասին ոչնչացվում էին նաեւ... մորուքները: Կանգ էր առնում դրանց բնական զարգացման ընթացքը:

Ստալինն, իրեն հատուկ անողոքությամբ, արմատախիլ արեց լենինյան «ՆԷՊ»-ի բոլոր դրսեւորումները, սկսած իլֆյան Կորեյկոյի քիմիական նյութերի արտադրության «Ռեւանշ» արտելից եւ վերջացրած ընկեր Տրոցկու այծամորուքով:

«Լճացման տարիներին» մորուքը զարգացում չապրեց: Հակառակ «սոցլագերում», մինչեւ 1987 թվականը, հոգեպես առողջ ոչ մի մորուքավոր չկար: Բայց սկսվեց գորբաչովյան «վերակառուցումը», եւ մորուքը, հասարակության ճգնաժամային պահերին վերածնվելու իր անսպառ ուժով հրապարակ ելավ. սկսվեց մորուքի զարգացման ներկայիս չորրորդ փուլը:

Երեւույթը, ինչպես միշտ, բարոյաքաղաքական, հոգեւոր ու տնտեսական խորն արմատներ ունի: Այն, ինչպես եւ ոչինչ այս աշխարհում, պատահական չէ: Դա բացահայտում է անցած ժամանակաշրջանների հետ մեր չխզված կապը:

Մարդու արտաքինն արտացոլում է ինչպես նրա սոցիալ-տնտեսական հնարավորությունները, այնպես էլ մտավոր կարողություններն ու հոգեկան առողջությունը:

Մշակույթի պատմությանն իրազեկ դիտողը, յուրաքանչյուր նորաձեւության քննությամբ, կարող է հետաքրքրական հետեւություններ անել:

Փառասիրության երեւակայական արտաքին ձեւերը խստորեն համապատասխանում են ներքին մտավոր տեղաշարժերին: Մորուքի խնամքը պահանջում է ժամանակ, կյանքի հայեցողական ձեւ: Որոշակի ֆիզիկական կամ մտավոր լուրջ աշխատանքով զբաղված անձինք չեն կարող մորուքի ամենօրյա խնամքի շքեղությունը թույլ տալ իրենց: Դրա ցայտուն ապացույցը հանրաճանաչ ժողովրդավարների լայնատարած, անխնամ, հետմիքենյան ժամանակների մազածածկույթն է, որ վերեւից հասնում է կոճերին, իսկ ներքեւից՝ աչքատակերը: Այնինչ այլ մորուքակիր «լիդերներ» բծախնդրորեն հետեւում են մորուքի սանրվածքին ու հարդարմանը, օրվան, ժամին ու միջոցառմանը համահունչ «արտերկրյա» օրինակի, փողկապի ու կեցվածքի ընտրությանը:

Մարի Անտուանետի արքունիքում մորուքահարդարման գործը հասցված էր արվեստի աստիճանի: Եվրոպական այդ արքունիքի հետ առաջին երկու տեղերը կարող են վիճարկել միայն Արեւմտյան Աֆրիկայի վայրենիները, որոնց մոտ մորուքի հարդարանքը հասցված է քանդակագործության աստիճանի: Նրանք մազերի սանրվածքն ամրացնում են կավաշաղախով:

Մորուքի զարգացման վերջին չորրորդ փուլում կարծես սպառել է իրեն: Բայց կյանքը կանգ առնել չի կարող. ինչո՞ւ չսովորել աֆրիկացիներից...

Հ. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

Շինանյութի առք եւ վաճառք

Եթե Դուք ցանկանում եք վաճառել շինանյութ՝ սալիկներ (кафель), պաստառ (обой), լոգարան (ванна), լվացարան (умывальник) եւ մի շարք այլ շինարարական ապրանքներ, դիմեք մեզ: Մենք կգնենք այն ցանկացած քանակի, տեղափոխման հետ կապված բոլոր հարցերը վերցնելով մեզ վրա:

Եւ ամենագլխավորը, կվճարենք Ձեզ կանխիկ:

Ձեզնից պահանջվում է միայն զանգահարել մեզ:

Հեռ. 44-04-77

Հասցեն Գ. Նժդեհի 30, առեւտրի սրահ «Արմինե»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
միջազգային

ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱ

Կին քահանաներ Անգլիկան եկեղեցում

Հայ եկեղեցին կարտոնի՞ ամուսնանալ հայ վարդապետներին

ՐԱՖՖԻ ՀԵՐՄԻՆ ԱՐԱՔՍ

«Սա սարսափելի է, հայտարարեց Անգլիայի Լյուսոն թաղամասի Անգլիկան եկեղեցու եպիսկոպոսի առաջին փոխանորդ, պաշտելի վարդապետ Անտոնի Քեննեդին, կին քահանաները պետք է այրվեն, ինչպես վհուկները միջնադարում»: Պատահականությու՞ն էր, թե դիտված, հենց վաստարժան պահպանողականներ ընդգծում էին, թե ավանդույթը եւ սուրբ գրականությունը մերժում են քահանայուհիների իրողությունը: Աշխարհիկների մեջ վերջերս կատարված մի հանրային հարցում ցույց տվեց, որ պատասխանողների մեկ երրորդը այր քահանաների մենաշնորհի կողմնակից է:

Առաջիկա եպիսկոպոսական ժողովում, երբ հարկ է, հարց կծագի նաեւ այս նյութի վերաբերյալ: Գալով կրոնավորների ամուսնության իրավունքին՝ Հայ եկեղեցին պաշտոնապես չի ճանաչել նման բան, սակայն Ամերիկայի Հայ եկեղեցու երկու վարդապետներ ամուսնանալով դարձան քահանա»: Իսկ մեր Մայր

Անտոնի Քեննեդիի այս խոսքերից մեկ շաբաթ անց Անգլիկան եկեղեցին առաջին անգամ իր երկար պատմության մեջ արտոնություն տվեց 32 կին կրոնավորների քահանա ձեռնադրվելու: Լոնդոնից ստացված լուրերի համաձայն, նրանց կհաջորդեն եւս հազար կին քահանաներ, որոնք կսկսեն գործել հաջորդ ամսից:

Մեծ Բրիտանիայի եկեղեցին 1992 թ-ի նոյեմբերի 11-ին պաշտոնապես հայտարարել էր. «Կինը կատարյալ քահանա կարող է ձեռնադրվել», ինչը եկեղեցական եւ լրատվական որոշ շրջանակների համար «վտանգի էր ենթարկելու հենց Մեծ Բրիտանիայի եկեղեցու գոյությունը»:

Այսուհետ սուրբ հաղորդություն տալու իրավունքը, որ մինչ օրս տղամարդ քահանայի կարգավիճակի ցուցանիշն էր, պիտի անցնի նաեւ քահանայուհիների ձեռքը:

«Աստված ընտրեց Քրիստոսին, ասում է Անտոնի Քեննեդին, քանի որ նա տղամարդ էր: Քահանաները դարեր շարունակ խորհրդանշում ներկայացրին աստծուն, ես չեմ պատկերացնում, թե ինչպես է մի կին ներկայացնելու Քրիստոսին»:

Մարտ ամսին ամենաթեժ նյութը սա էր Մեծ Բրիտանիայում եւ Ֆրանսիայում: Լրատվության աղբյուրները մրցում էին, որ այս նյութի շուրջ ամենաթեժ ու անսովոր տեսակետը ունենան, նույնիսկ հանրային տների ցափահիների, կարդինալների եւ երեխաների: Այս ձեռնադրությունները, երկարատեւ վիճաբանություններից հետո, բացեցին եւ շարունակում են բացել Մեծ Բրիտանիայի եկեղեցու վարագույրը: Նրա մի կողմից եպիսկոպոսները (արդեն վաղուց սարկավագ ձեռնադրված) գնահատում էին, թե արդեն ժամը հասել է եկեղեցում տիրող այրերի իշխանության եւ հակականացության հոսանքը կասեցնելու, այդ մյուս կողմից էլ կղերականների մի փոքր մաս (ընդամենը 10 տոկոս) եւ եկեղեցու չափազանց հա-

«Գարդիան» թերթին տված կարճ հարցազրույցում սարկավագուհի Քերոլ Էդվարդսը, Բրիստոլի արվարձաններից, ասում է. «Վերջապես եկեղեցին պետք է առաջին եւ գլխավոր վայրը լինի աստծո երեխաների հավասարությունը ճանաչող»:

Այս առիթից օգտվելով դիմեցինք Փարիզի Հայ առաքելական եկեղեցու առաջնորդ Գյուտ արքեպիսկոպոս Նագգաշյանին իմանալու, թե Հայ եկեղեցում էլ նախատեսվո՞ւմ է նման փոփոխություն: Իսկ երբ ոչ, բացի քահանաներից, հայ վարդապետներին, եպիսկոպոսներին, արքեպիսկոպոսներին ամուսնության իրավունք տրվելու՞ է: Գյուտ արքեպիսկոպոս Նագգաշյանը պատասխանեց. «Անգլիկան եկեղեցին քրիստոնեության մեծ ընտանիքի մեջ շատ կարեւոր տեղ ունի: Կանանց քահանա լինելու իրավունքը նախ ընդունեց Ամերիկյան եկեղեցին, հետո Լամբեթ թաղամասի եպիսկոպոսական ժողովը: Հայ եկեղեցում այս խնդիրը խիստ ուսումնասիրության կարիք ունի: Ստամբոլի եւ Կիլիկիայի եկեղեցիներում հաճախ ենք տեսնում հայուհի դպիրների, սարկավագների:

ապրող «ինչպե՞ս արտոնեց դա» հարցին Սրբազանը պատասխանեց, «ոչ յոթինակ այլոց» կոչումով, այդ բացատրությամբ: Առաջնորդն ավելացրեց, թե «ես անձամբ այդ դեպքերն ընդունում եմ որպես անկարգապահություն կատարված Հայ եկեղեցու դեմ»: Իսկ երբ յուրաքանչյուր բացառության արժանանալու միջոցով ամուսնանա, ի՞նչ պիտի արվի. Սրբազանը պատասխանեց՝ չեմ կարող մեկնաբանել:

Այո, գաղտնիք չէ, որ Հայ եկեղեցում կան ինչպես բավարար թվով միաբանական վարդապետներ, այնպես էլ ոչ պաշտոնապես ամուսնացածներ (խոսքը ոչ քահանաների, եպիսկոպոսների, վարդապետների մասին է): Պարզապես հարց ենք տալիս առանց կարծիք հայտնելու, աշխարհի տարբեր եկեղեցիներում տեղի ունեցած այս փոփոխությունների զուգահեռ, ժամը չի՞ հասել նոր շունչ հաղորդելու Հայ եկեղեցուն: Քանի որ ոմանք «ոչ յոթինակ այլոց» անվանի կոչումներով բացառություններ են վայելում, ոմանք արգելված պտուղի համը, իսկ ոմանք էլ...

Փարիզ

ԽՍՀՄ

«Խրուշչովի հրաժարականն անհրաժեշտ էր եւ օրինաչափ»

1964 թ. հոկտեմբերին Խրուշչովի պաշտոնանկությունն օրինաչափ էր եւ անհրաժեշտ, գտնում է ԽՍՀՄ ՊԱԿ-ի նախկին նախագահ Վլադիմիր Սեմիչաստնին, որը 30 տարի առաջ զգալի դեր է խաղացել ԽՄԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղարի եւ խորհրդային կառավարության ղեկավարի «կամավոր» հրաժարականի նախապատրաստման մեջ: Սեմիչաստնին ասաց, որ Խրուշչովը, որի 100-ամյակը նշվում է այս օրերին, իհարկե, շատ լավ բաներ է արել՝ ազատ է արձակել հազարավոր անմեղ մարդկանց, բացել է «երկաթյա վարագույրը», բայց նաեւ սխալներ է գործել:

«Իր պաշտոնավարման վերջին տարիներին Խրուշչովն այլեւս ոչ ոքի հաշվի չէր առնում, իրեն կարծելով ամենազոր եւ ամենագետ կառավարիչ, եւ դա խիստ բացասաբար էր անդրադառնում երկրի ներքին ու արտաքին քաղաքականության վրա», ընդգծեց Սեմիչաստնին: Նա չի թաքցնում իր մասնակցությունը Խրուշչովի տապալման «գործողությանը» եւ իր գերատեսչության ծառայությունը համարում է այն, որ ՊԱԿ-ը «նվազագույն ուժերով լիովին վերահսկում էր իրավիճակը եւ բանակի օգնության որեւէ անհրաժեշտություն չկար»: Սեմիչաստնու խոսքերով, պաշտպանության նախարար մարշալ Մալինովսկուն կատարվելիք իրադարձությունների մասին հայտնել են ԽՄԿԿ կենտկոմի այն պլենումի գումարումից ընդամենը երկու օր առաջ,

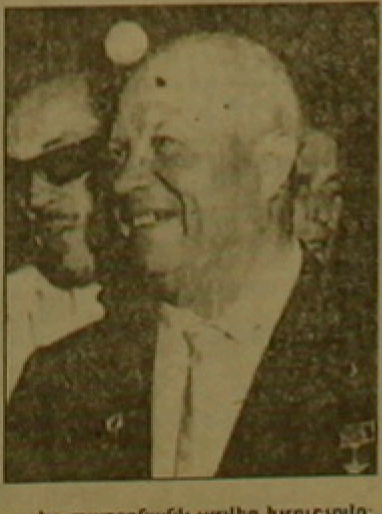

որտեղ պաշտոնանկ արվեց Խրուշչովը: Զինվորականները նույնպես առարկություններ չեն ունեցել: «Գրեթե բոլորը Խրուշչովի դեմ էին, նա հասկանում էր դա եւ չէր ընդդիմանում», նշեց ՊԱԿ-ի նախկին ղեկավարը:

«Տիեզերական հրթիռաշինության կազմակերպման մեջ նախկին գլխավոր քարտուղար Լեոնիդ Բրեժնեւի դերը չափազանցված է», իր հերթին հայտարարեց նախկին գլխավոր քարտուղար Նիկիտա Խրուշչովի որդին՝ Սերգեյ Խրուշչովն իր «Ճգնաժամեր եւ հրթիռներ» գրքի ներկայացման արարողության ժամանակ: Սերգեյ Խրուշչովի խոսքերով, հրթիռաշինության հարցերով ավելի շատ զբաղվել է պաշտպանության նախկին նախարար Դմիտրի Ուստինովը:

Խրուշչով կրտսերի կարծիքով, Լեոնիդ Բրեժնեւի մեծ սխալն այն է եղել, որ նրա օրոք հրթիռաշինության եւ տիեզերագիտության բնագավառում ամբողջ քաղաքականությունը կենտրոնացվել էր զինվորականների ձեռքին: Մինչդեռ, Նիկիտա Խրուշչովը կողմնակից էր իր երկրի պաշտպանության համար նվազագույն անհրաժեշտության քաղաքականությանը:

Սերգեյ Խրուշչովն իր անհամաձայնությունը հայտնեց մամուլում հայտնված այն պնդումներին, թե զինվորականներն իբր նպաստել են իր հոր տապալմանը: Նրա պնդման համաձայն, Խրուշչովը բարդ հարաբերություններ է ունեցել խորհրդային բարձրաստիճան գեներալների հետ, որոնք կրավորական դեր են խաղացել իրեն պաշտոնանկ անելու գործում:

ՌԻԱ ՍՆԱՐԻ

NAAV AIRCORPORATION

Ավիաչվերթ
ԵՐԵՎԱՆ-ՕՄՍԿ
Մոտակա չվերթը՝ ապրիլի 22-ին:
Տոմսերը վաճառվում են

Մեր հասցեն՝ «Սեւան» հյուրանոց, 120 սենյակ: Հեռ. 56.49.78. 58.26.53

A STYLE

ԱՐՄԻՆԴ
ԿԵՆՏՐՈՆ-ը

հրավիրում է մասնակցելու

Երեւան - Դելի - Երեւան

վեցօրյա, միայն, ուղիղ ավիաչվերթին,
որը կկայանա ապրիլի 20-ին:

Ֆիրմայի ծառայություններից երկրորդ անգամ օգտվողներին տրամադրվում է 5% զեղչ, երկու անգամից ավել – 10%:
Հնդկաստանում կկայանա մեկօրյա էքսկուրսիա Ագրա ք., Թաջ-Մահալի տաճարի այցելությամբ, ինչպես նաև էքսկուրսիա Դելիի տեսարժան վայրերով:
Ֆիրման իր հաշվին կկազմակերպի ճաշկերույթ Դելիում:
Կտեղավորվեն երեքաստղանի հյուրանոցում, կապահովվեն նախաճաշով և ընթրիքով:
Ուղեբեռի անվճար տեղափոխում – 40 կգ:
Փաստաթղթերի ձևակերպումը ամենակարճ ժամկետներում:
Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչև ապրիլի 17-ը:
Ստորև ներկայացնում ենք ապրանքների ցուցակ, որոնք ձեր բերելու համար Հնդկաստանում Ձեզ կօգնի «ԱՐՄԻՆԴ» կենտրոնը՝

1. Ոսկե զարդեր 583° – 8 $, 880° – 10 $:
2. Արծաթե շղթաներ 5 գր – 1.5$, 9 գր – 3 $,12 գր – 5 $:
3. Արծաթե կոմպլեկտ երեք կտորից–7 $, չորս կտորից՝ 10-20 $:
4. Վզնոց բնական քարերից – 0.5-2 $:
5. Կաշվե բաճկոն – 25-70 $, բարձր որակի մինչև 80 $:
6. Կաշվե վերարկու – 80-100 $:
7. Կանացի պայուսակներ 3.5-5 $:
8. Դիպլոմատ բնական կաշվից – 5-10 $:
9. Կանացի կոշիկներ թավշե կաշվից – 4-8 $:
10. Կանացի կոշիկներ կաշվից – 10-12 $:
11. Տղամարդու կոշիկներ – 7-10 $:
12. Սվիտերներ մաքուր բրդից – 6-11 $,անգորայից – 6-8 $:
13. Մոհերե ժակետներ – 8-11 $:
14. Կիսաշրջազգեստներ շիֆոնից և մարկիզերից 2 $:
15. Կանացի կոստյումներ մարկիզերից – 5 $:
16. Տրիկոտաժե մայկաներ 6 հատը – 2.5 $:
17. Մանկական հագուստ 7-10 տարեկանի – 3-5 $:
18. Մանկական ամառային տրիկոտաժե կոստյումներ – 2 $:
19. Վերնաշապիկներ – 3-7 $:
20. Անդրավարտիքներ – 4-9 $:
21. Կիսամուշտակ գայլի մորթուց – 100-150 $:
22. Մուշտակ գայլի մորթուց – 150-200 $:
23. Մուշտակ նորկայից – 300-600 $:
24. Դիմափոշի – 3 հատը 1 $:
25. Շրթներկ – 12 հատը 2 $:
26. Օծանելիք «Կորրա» և «Պալազոն» – 1 $:
27. Սափրվելու ճածուկ – 0.25 $:
28. Նավթավառ «Ալադին» ափսե – 3 $:

Շուկայական մինիմալ գներով Դուք կարող եք ստանալ 500 - 1500$ շահույթ՝ կախված Ձեր ներդրած գումարից:

Մենք սպասում ենք
Ձեզ հետեւյալ հասցեով՝
«Էրեբունի» հյուրանոց,
3 հարկ, 301-305 սենյակ:

Հեռ. 561-392, 560-579

ARMIND YOUR TRIP

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Հին հունական դիցաբանության մեջ Դանայան արգոսյան թագավորի դուստրն էր։ Համաձայն առասպելի, թագավորին գուշակել էին մահն իր թոռի ձեռքով։ Ուստի նա Դանայային փակել էր պղնձե աշտարակի մեջ, որ ոչ մի մահկանացու թափանցել չէր կարող, բացի Զևսից, որից Դանայան ծնեց Պերսևսին։

Այս առասպելը վերածննդի դարաշրջանի շատ նկարիչների համար գեղարվեստական ստեղծագործությունների սյուժե դարձավ։ Դրանցից մեկն էր Ռեմբրանդը, որի «Դանայան» խնամքով պահվում էր լենինգրադյան Էրմիտաժում, մինչև չարամտությունը։ Եվ ահա ընտելով պահը, երբ նկարի մոտ այցելուներ չկային, նա դպրոցականի պես հանեց դանակը և երկու անգամ հարվածեց կտավին՝ միայն ենթագիտակցաբար խանգարեց կտրատել կտավը։ Եվ հետո կտավի վրա թթու լցրեց։ Երբ Մայգիսին բռնում էին, միլիցիոներին էլ հասավ թթվի բաժինը։ Նկարը սարսափելիորեն այլանդակվել էր, թվում էր, թե այն երբեք չի հաջողվի վերականգնել։ Պարզվեց, որ չարամիտը նաև հոգեկան հիվանդ է։ Հիվանդին չդատեցին, այլ ուղարկեցին բուժման... Նրա հետագա ճակատագրի մասին ոչինչ հայտնի չէ։ Փոխարենը գլուխգործոցը նարկվեցին վերականգնողական աշխատանքների զանազան տարբերակներ։ Առաջարկություն եղավ նկարը պահածոյել այնպիսի վիճակում, որում կա, մյուսները առաջարկում էին կտավը արմատապես «վերակառուցել», այսինքն վերանկարել անհետացածը։ Հոռետեսները ընդհանրապես «Դանայային» կանխագուշակում էին հավերժ պահպանում պահեստում... Սակայն վերջին հաշվով ընդունվեց միակ ճիշտ որոշումը. չվերանկարել, չմիջամտել ռեմբրանդյան գեղանկարչության մեջ...

Այսպես սկսվեց «Դանայայի» փրկումը։ «Բժիշկներն» են Էրմիտա-

«Դանայայի» վերադարձը

Շարունակվում են համաշխարհային գեղանկարչության գլուխգործոցի փրկման աշխատանքները

1985 թ. հունիսի 16-ը թանգարան մտավ մի լղարիկ, աննշան մարդ՝ դպրոցական ձեռքին։

Ռեմբրանդյան գլուխգործոցի պատմությունը այնքան էլ սովորական չէ։ Կարելի է ենթադրել, որ «Դանայան» մեծ վարպետի ամենասիրած գործերից է եղել։ Աշխատանքը կտավի վրա ավարտել է 1636 թ. և մերժել է վաճառելու առաջարկությունները։ «Դանայայից» նա չէր բաժանվում իր ողջ կյանքում։ Կտավը անցումով դրվեց արդեն Ռեմբրանդի մահից հետո նրա պարտքերի վճարման նպատակով։ Նկարը Պետերբուրգ է ընկել 1772 թ. մի մեծ հավաքածուի կազմում, որը գնվել էր Եկատերինա Մեծի կարգադրությամբ։ Այն ժամանակվանից նա զարդարում էր Էրմիտաժի հավաքածուն մինչև աղետալի միջադեպը։

... Մայգիսը (այդպիսին էր չարամիտի ազգանունը) վաղուց էր մտադրվել «հաշվեհարդար» տեսնել «Դանայայի» հետ և գրանով արտահայտել իր բողոքը բոլոր կանանց նկատմամբ։ Կանանց նկատմամբ նրա բախտը չէր բերում։ Հետագայում հարցաքննությունների և բժիշկների հետ զրույցներում նա պնդում էր, որ երբեք չի իմացել կանանց սերը։ Նա չի ունեցել ոչ մի ընկերուհի, սիրած կին։ Իսկ արգոսյան թագավորի հիանալի աղջիկը, իր երևույթին, նրա հոգում զգացմունքների փոթորիկ էր առաջացնում այն աստիճան, որ նա մահվան դատավճիռ կայացրեց։ Մայգիսը սկսեց պատրաստվել դատավճռի կատարմանը. ձեռք բերեց թթու, երկու մեծ դանակներ, մի քանի անգամ եղավ Էրմիտաժում՝ չափում էր, թե ինչպես իրականացնի ծոցի ճակատագիրը այն ժամանակ հուզում էր և այսօր էլ շարունակում է հուզել ողջ աշխարհին։

Հույս կա՞, որ «Դանայան» կվերականգնվի։ Այդ հարցին մինչև վերջերս հնարավոր չէր պատասխանել։ Այն ժամանակ որ տարի առաջ, Դանայայի մարմինը պատված էր ուռուցիկ հոսահետքերով, թթվի ցայտերը թափվել էին նաև դեմքի վրա, դանակի վերքերը այլանդակել էին ազդրը և փորը։

Ուր տարվա համառ և մանրակրկիտ վերականգնողական աշխատանքներից հետո հույսը, որ «Դանայան» կվերածնվի, ամրապնդվեց։ Առաջին օրվանից ստեղծվեց դեսական հատուկ հանձնաժողով։ Քննի հիանալի վարպետներ-վերականգնողները՝ Ե. Գերասիմովը, Ա. Ռախմանը և Գ. Շիտկովը, որոնք աշխատում են կտավի, գրունտի, թուն ներկերի ամրապնդման վրա։ Նրանք միլիմետր առ միլիմետր հեռացնում էին առաջացած ցայտուն հոսահետքերը, հարթեցնում փայլը։ Եվ այժմ «Դանայան» լրիվ ճանաչելի է։ Նա, ինչպես և նախկինում, հիասքանչ է՝ չնայած տեղ-տեղ նշմարվող «սպիներին»։ Աշխատանքի ես մեկուկես-երկու տարի, և վերականգնողները խոստանում են կտավը դնել համընդհանուր տեսության։ «Դանայան» անպայման կվերադառնա։

«ՏՐՈՒԴ», 1 ապրիլ

ԱԶԴԱԳԻՐ

Նոր ներկայացում

«Առագաստ» երիտասարդական ակումբը ներկայացնում է Ջավլես Չոբանյանին, Արթուր Թումասյանին և Արեգ Նազարյանին Ասցախաղային մանրապատումներում։ Ներկայացումը կկայանա ՆԳՆ մշակույթի տանը ապրիլի 17-ին, ժամը 13.00։ Մուտքը անվճար։

Թատրոն-լաբորատորիա

Ապրիլի 16-ին, 17-ին թատրոն-լաբորատորիան հրավիրում է դիտելու Միշել Գլդերոդի «Խեղկատակների դպրոցը» բեմադրությունը։ Ներկայացումների սկիզբը՝ ժամը 16.00։

ԵՐԵՎԱՆ

Ստեփանյանի երփնային աշխարհում

ՄԱՐՏԻՆ ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆ

Նրեկ Արդի արվեստի թանգարանում բացվեց Սամվել Ստեփանյանի արտերկրյա ստեղծագործությունների ցուցահանդեսը։ Ստեփանյանը վաղուց արդեն առանձին անուն է վերջին տարիների հայ գեղանկարչության անդաստանում։ Մինչ զանազան լսարաններում, ցուցասրահներում հետաքրքիր կամ ծանծաղի վեճեր են բռնկում նորարարության, ավանդականության, իրապաշտության և վերացապաշտության շուրջ, Սամվել Ստեփանյանն իր արվեստանոցում տարբեր չափերի կտավների վրա յուղաներկով արտահայտում է այն, ինչ տեսնում, զգում, զգում է ներքին աչքերով։ Ուսանողական տարիներից խնամքով պահված հարուստ գունաշխարհն այժմ ներկայանում է մշակված, խոր ու առանձնակի։

Սամվելը գույնն է զգում և իր երփնային արտահայտչականության մեջ երբեմն մոտենում է հին Նվրոպայի վարպետներին, երբեմն անցյալ դարավերջի և մեր դարասկզբի հայտնի այն արվեստագետներին, որոնք ազատություն շնորհեցին գույնին։

Սակայն գունային վերացականության մեջ նկարչի հորինվածքները ուղղակի են, խորապես մտածված ու ընտրված, և նրանցում աշխարհը այլանդակ ու այլաքնակ աշխարհը շոյում է դիտողի աչքը, համակում վարակիչ զգացողություններով։

Սամվել Ստեփանյանի ստեղծագործությունը համոզում է, որ ամենադժվարին իրավիճակներում կարելի է թարմ ու մաքուր պահել զգայուն ներաշխարհը։ ■

ՍՈՒՐ ԳՐԻՉՈՎ

Հազիվ թե, թերևս, իհարկե

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

Երիտասարդ կա զորակոչիկ է, երիտասարդ էլ կա՝ ՉՕՌակոչիկ։

Մուրացկանները մեզ ազատում են անշնորհակալ արժանապատվության նվաստացումից։ Շնորհակալ ենք նրանցից։

Ոսկեղեն ավելի շուտ է կանաչում, քան մյուս ծառերը, որովհետև շուտ է զգայուն։

Հրապարակայնությունը մահացավ մամուլի ազատությունը ծննդաբերելիս։ Պատմությունը թեթև լինի նրա վրա։

Վերջն ի՞նչ է լինելու հարցն ավելորդ է, վերջն է արդեն։ ■

Վեշի ծիծաղ

ԱՐԱ ՎԱՀՈՒՆԻ

– Անցյալ օրը, այտոբուսի մեջ, մի գրպանահատ մտել էր մի երիտասարդի գրպանը։ Ազմուկ-աղաղակի վրա ոստիկաններ հայտնվեցին։

– Եվ ինչո՞վ վերջացավ այդ միջադեպը։

– Երկուսին էլ տարան ... բանտ։

– Ես չեմ կարող բանտում ծառայել։

– Ինչո՞ւ։

– Որովհետև կրիշնայական եմ։ Ըստ մեր ուսմունքի, այն կյանքում ես կով եմ եղել, իսկ մյուս կյանքում իմ հոգին պիտի տեղափոխվի ճագարի մարմնի մեջ։

– Հետո ի՞նչ։

– Հետո այն, որ կովերին ու ճագարներին բանտ չեն տանում։

– Իմ որդին չի կարող ծառայել բանակում։ Նա գժի թուղթ ունի։

– Իսկ ինչպե՞ս է արտահայտվում նրա գժությունը։

– Նրան թվում է, թե ինքը զորավար Կուտուզովն է։

– Հիանալի է։ Մեզ էլ հենց այդպիսի գիժ է պետք։ Թշնամու բանակում էլ գիժ Նապոլեոն կա։ Միայն չէր որդին կարող է նրա հախից գալ։ ■

ՖՐԱՆՍԻԱ

Ֆրանսուա Միտերանի գրադարանը

Դառնալով ֆրանսիական հանրապետության հերթական նախագահը, Ֆրանսուա Միտերանը հայտնվեց բարդ կացության մեջ։ Փարիզում արդեն կար՝ և վաղուց, Լուվրը, կար նաև աշխարհում ամենագեղեցիկ և հանրահայտ օպերային թատրոններից մեկը, կար էյֆելյան աշտարակը, վերջապես, կար «Պոմպիդու» կենտրոնը, էլ չխոսելով հարյուր ու մի ամենահետաքրքիր թանգարանների, թատրոնների և մշակութային և զվարճության հաստատությունների մասին։ Միտերանը որոշել, Փարիզին, և բնական է, ողջ Ֆրանսիային, տալ ազգային նոր գրադարան, որն ի տար [illegible] ներկայումս ... մասշտաբի կլինի ... յուրաքանչյուր մարդու ... 1995 թվակա... է Միտերա... նախագահական ...ունների ժամ... 96 թվակա... ...իվ ավարտված գրադարանը կընդունի առաջին այցելուներին։ Եվ դրանում կասկած չկա։

Այսօր Ֆրանսիայի ազգային նոր գրադարանի շենքերի համալիրը Փարիզի ամենամեծ կառույցն է։ Այստեղ կտեղադրվի այն ամենը, ինչը նոր համալիրը կստանա նախորդ գոյություն ունեցող գրադարանից։ Հավաքածուի կազմում մեծ ծավալով կընդգրկվի տեխնիկական գրականությունը, որ մինչ այժմ գրված է զանազան ու ուսմնական և գիտահետազոտական հաստատությունների գրադարաններում։ Բացի այդ ստեղծվելու է ձայնի և պատկերային դեպարտամենտը։ Այստեղ կպահվեն և կցուցադրվեն տեսա և աուդիոկասետները։ Ժամանակակից բանաստեղծներից և դրամատուրգներից յուրաքանչյուրը կներկայացվի իր ձայնագրումներով՝ ընդհուպ մինչև համերգային ելույթները։ Եվ ինչպես պարտադիր է յուրաքանչյուր նոր գրքի օրինակների հասկացումը գրադարանին, նույնպես պարտադիր է նոր լույս տեսած կասետների հասկացումը։ Եվ որ ամենակարևորն է, մուտքն ազատ է 18 տարեկանից բարձր բոլոր անձանց համար։ Ամբողջ շինարարության վրա կծախսվի 5 միլիարդ ֆրանկ (մոտ մեկ միլիարդ դոլար), իսկ գրքերի ձեռքբերումը՝ 2,2 միլիարդ ֆրանկ։ Ընդ որում, հիմնական գրքերը կտեղափոխվեն նոր համալիր ազգային հին գրադարանից։

Այս տարվա հունվարի մեկից գրադարանի բաժանումը հնի և նորի էլ գոյություն չունի։ Կա Ֆրանսիայի միացյալ ազգային գրադարանը, որի մի մասն առայժմ շարունակում է լարված աշխատել հեղվածության մեջ, իսկ մյուս մասը կառուցվում է արագացված թափով։

Պատրաստեց ՀԵՆՐԻԿ ԱԻԼՈՅԱՆԸ

ՎՐԱՍՏԱՆ

Սնանկացման եզրին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 15 ԱՊՐԻԼԻ, ՄՆԱՐՔ. «Երբ մոտ ժամանակներս դրությունը չտեղվի, ապա, հավանաբար, կարելի է սպասել վախճանակետին», նոր խաղաշրջանի բացման նախօրեին այսպիսի հոռետեսական տոնով արտահայտվեց Թբիլիսիի Զախարիա Փալիաշվիլու անվան օպերայի և բալետի ազգային թատրոնի գլխավոր տնօրեն Զուրաբ Լոմիձեն։ Թատրոնի կյանքը, նրա կարծիքով, գործնականում դադարել է. միջոցները չեն բավականացնում նոր բեմադրությունների համար, անչափ ցիչ է արտիստների աշխատավարձը, որով կարող են առնել միայն 3 կգ կարտոֆիլ։

Զուրաբ Լոմիձեն սրտի ցավով արձանագրեց, որ լավագույն երգիչների և պարողների մեկնումը արտասահման սովորական երևույթ է դարձել։

Մեկը մյուսի հետևից թատրոնից հեռանում են փողային գործիքներ նվագողները. նրանք համալրում են Անդրկովկասում ռուսաստանյան զորախմբի փողային զինվորական նվագախումբը, քանի որ այնտեղ վճարում են ռուսական ռուբլիներով։ ■

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԲԸՄ
AGBU
SEASON SPONSOR

ՀԱՐԳԵԼԻ ԵՐԱԺՇՏԱՍԵՐՆԵՐ

Հիշեցնում ենք Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի ապրիլի 17-ի «Ա» աբոնեմենտ ունեցող հանդիսատեսներին, որ համերգն սկսվում է ժամը 13.00-ին. հետևյալ ծրագրով՝

Ա. ԴՎՈՐԺԱԿ - Կոնցերտ թավջութակի և նվագախմբի համար
Մենակատար՝ ՍՈՒՐԵՆ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ
Կոնցերտի կատարումը նվիրվում է հայ անվանի դիրիժոր՝ Վահագն Բագրատունու հիշատակին

Ս. ՊՐՈԿՈՖԵՎ - Սյուիտներ թիվ 1 և «Ռոմեո և Ջուլիետ» բալետից
Դիրիժոր՝ ԱՐԱՄ ՂԱՐԱԲԵԿՅԱՆ (ԱՄՆ)

Հրավիրում ենք նաև բոլոր ցանկացողներին յուրաքանչյուր շաբաթ օրը, ժամը 12.00-ին նվագախմբի կիրակնօրյա համերգի լրիվ ծրագրի գլխավոր փորձին։

Տոմսի արժեքը՝ 1 դրամ։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ.
Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի հերթական համերգը տեղի կունենա ապրիլի 24-ին («Բ» աբոնեմենտ)
Դիրիժոր՝ ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ
Համերգն սկիզբը՝ ժամը 13.00-ին

A STYLE

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հավաքականի թեկնածուները հայտնի են

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ
Մարզական մեկնաբան

Հայաստանի Հանրապետության գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակիչի «Բանանց»-«Արարատ» հանդիպման շահագրգիռ մարզասերների թվում էին նաեւ Հայաստանի Հանրապետության ազգային հավաքականի մարզիչ Էդուարդ Մարգարովը եւ երիտասարդական հավաքականի մարզիչ Հովհաննես Զանազանյանը: Հասկանալի է, որ նրանք ուզում են ամեն մի առիթ օգտագործել հավաքականները լավագույն ձեւով համալրելու համար:

– Հավաքականն ի՞նչ նախապատրաստական ծրագրեր ունի, հարցնում եմ Էդուարդ Մարգարովին:

– Քանի որ հունիս-հուլիս ամիսներին մեր առաջնությունում ընդմիջում է լինելու աշխարհի առաջնության հետ կապված, եւ մենք էլ մեկնելու ենք այդ խաղերը դիտելու, ապա մեր առաջին լիարժեք հավաքը կլինի հուլիսի 23-ից օգոստոսի 5-ը: Ապրիլի 21-ին մեկնում եմ Ֆրանսիա, ծանոթանալու այդ երկրում գտնվող մեր հավաքականի թեկնածուների խաղին եւ երեւ հաջողվի, պայմանավորվելու, որպեսզի սեպտեմբերի 7-ին Բելգիայում կայանալիք Եվրոպայի առաջնության խաղից առաջ Ֆրանսիայում կազմակերպվի տասնօրյա հավաք եւ այդ ընթացքում անցկացնենք 2 ստուգողական խաղ: Մինչ այդ, մենք մայիսի 8-ին մեկնում ենք ԱՄՆ, որտեղ պլանավորված է 2 հանդիպում: Մայիսի 15-ին մրցելու ենք ԱՄՆ ազգային հավաքականի հետ, որը նախապատրաստվում է աշխարհի առաջնության խաղերին: Դա մեզ համար մեծ փորձություն է եւ մեծ պատիվ: Ընդ որում, խաղը ցուցադրվելու է նաեւ եվրոպական երկրների համար: Մեր երկրորդ մրցակիցը կլինի Կալիֆորնիայի չեմպիոնը, որի բազմազանին ուժեղ թիմ է, եւ որի կազմում հանդես են գալիս Բրազիլիայից, Գերմանիայից, Դանիայից հրավիրված ֆուտբոլիստներ: Անցյալ տարի մենք այդ թիմին հաղթել ենք 3–1 հաշվով: Օգտվելով առիթից, ուզում եմ շնորհակալություն հայտնել ԱՄՆ-ի «Արմենիկա» ընկերությանը, նրա նախագահ Գրիգոր Մուրադյանին հրավերի համար, որոնք մեր ուղեւորության հետ կապված ծախսերը վերցնում են իրենց վրա:

– **Իսկ ովքե՞ր են հավաքականի թեկնածուները:**

– Ցուցակում ընդգրկված են 27 ֆուտբոլիստներ, որոնցից 8-ը հանդես են գալիս օտար երկրներում: Սարգիս Հովհաննիսյանը խաղում է Մոսկվայի «Լոկոմոտիվում», Երվանդ Կրբաշյանը՝ ԲԿՄԱ-ում, Վարդան Խաչատրյանը Մոսկվայի «Տորպեդոյից» տեղափոխվել է Զապորոժեի «Մետալուրգ», Երվանդ Սուքիասյանը Կիեւի «Դինամոյից» Բորիսպոլի թիմ (Ուկրաինա): Ֆրանսիայում են գտնվում Արոս Խաչատրյանն ու Համլետ Մխիթարյանը: Լիբանանից ուզում ենք հրավիրել հարձակվողներ Վարդան Ղազարյանին եւ Ռոբերտ Միրզոյանին: Տեղի ֆուտբոլիստներից հավաքականի թեկնածուներ են «Արարատի» ֆուտբոլիստներ Արմեն Պետրոսյանը, Արամայիս Տոնոյանը, Տիգրան Գասպարյանը, Համլետ Մխիթարյանը, Արմեն Շահգելդյանը, Վահե Յաղմուրյանը: Գյումրիի «Շիրակից» Հարություն Վարդանյանը, Արթուր Պետրոսյանը, Հակոբ Արտոյանը, Հովհաննես Թահմազյանը, «Բանանցից» Անդրանիկ Հովսեփյանը, Սամվել Կոստանդյանը, Արմեն Գյուլբուդաղյանցը, ՀՄԸՄ-ից Վարդան Մինասյանը, Սարգիս Հովսեփյանը, Արմեն Ավետիսյանը, վերջերս «Շիրակից» այստեղ տեղափոխված Աբրահամ Խաչատրյանը: ՀՄՄ-ՖԻՄԱ-ից հրավիրել ենք դարպասապահ Արա Աբրահամյանին: Հավաքականի անդամ է նաեւ «Վանի» նախկին խաղացող Հակոբ Տեր-Պետրոսյանը, որը վերջերս տեղափոխվել է Աշտարակի «Քասախ»:

– **Եթե գաղտնիք չէ, ովքեր են մեկնելու ԱՄՆ:**

– Այս անգամ հնարավոր չի լինի լրիվ մարտական կազմ հավաքել: Մենք 14-օրյա մրցաշրջադադարության ենք մեկնում (8–22-ը մայիսի) եւ այլ երկրների շատ թիմերի մարզիչներ համաձայն չեն թույլատրել իրենց ֆուտբոլիստներին այդքան երկար ժամանակով: Միայն Երվանդ Սուքիասյանն է միանալու մեզ:

– **Բայց չէ՞ որ հետագայում էլ կարող են նման բարդություններ լինել:**

– Մենք պետք է համաձայնության գանք թիմերի մարզիչների հետ: Ըստ գործող օրենքների, հավաքականի խաղացողներին կարող են բաց թողնել 5 օրով, այն էլ միայն պաշտոնական խաղերին:

(Ծանոթություն: Ինչպես Փարիզի մեր թղթակից Աշոտ Բոյաջյանը «Ֆրանս ֆուտբոլի» խմբագրության միջոցով պարզել է, ըստ ՖԻՖԱ-ի եւ ՈՒԵՖԱ-ի օրենքների, տարվա ընթացքում յուրաքանչյուր թիմ պարտավոր է 7 խաղի համար ֆուտբոլիստներին, ովքեր հավաքականների անդամներ են, թույլատրել 6-ական օրով: Խաղերի ընտրությունները, լինեն դրանք պաշտոնական, թե ընկերական, կատարում են ազգային ֆեդերացիաները եւ հավաքականների մարզիչները: Ս.Բ.):

– **Ովքե՞ր են հավաքականի մյուս ղեկավարները:**

– Բոլոր հավաքականների պատասխանատուն ծեր գործընկերն է մարզական մեկնաբան եւ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի փոխնախագահ Սլավա Սարգսյանը: Հավաքականի տեխնիկական տնօրենն է Ալեքսանդր Կովալենկոն, օգնականներ կլինեն Սամվել Պետրոսյանը, Նորայր Մեսրոպյանը:

– **Հոգսերի մասին երեւի խոսելն ավելորդ է:**

– Իհարկե, մեր ֆուտբոլը հիմա տեղով միայն հոգսեր է: Փող, փող եւ միայն փող: Առանց դրա հնարավոր չէ լիարժեք նախապատրաստություն որեւէ մրցաշարի: Մինչեւ հիմա դեռ չի լուծված հավաքականի համազգեստի հարցը: Մենք կարող ենք պայմանավորվել զանկացած երկրի, մասնավորապես Ռուսաստանի, թիմերի հետ խաղալու, սակայն միջոցներ չունենք:

– **Հարցի լուծման ինչ-որ՞ ուղիներ կան:**

– Ֆեդերացիան արդեն պայմանագիր է կնքել իտալական հեռուստաընկերություններից մեկի հետ: Եվրոպայի առաջնության՝ Երեւանյան խաղերի ցուցադրման իրավունքի համար նրանք գումար պետք է փոխանցեն (380 հազար դոլար): Այդ գումարները կօգտագործվեն միայն ազգային եւ երիտասարդական հավաքականների համար: Սակայն կառավարությունն էլ պետք է օգնի մեզ: Հավաքականը «Արարատ» կամ «Բանանց» չէ: Հարցը դրոշի հետ է կապված:

ՀՀ առաջնություն

Ամոթ է

Հայաստանի բարձրագույն խմբի 3-րդ առաջնության անդրանիկ տուրում Նորեկը՝ Գորիսի «Զանգեզուրը» հյուրընկալվեց չեմպիոն՝ Երեւանի «Արարատին»: ...րագդան» մարզադաշտում ... ունեցած այդ հանդիպումը ...վարտվեց 14-0 անսովոր հաշվով ...օգուտ «Արարատի»: Հայաստանի առաջնության արդյունքներն ... տեղ թարբերաբար հաղորդում ...նք «Ֆրանս ֆուտբոլին», սակայն՝ ամոթ է նման հաշվով տեղեկատվություն տալը:

«ԲՄԱ-Արայի»-ՅԱԸ I	0-4
«Նաիրիտ»-ՅԱՄ ՖԻՄԱ	1-1

ՇԱԽՄԱՏ

Դժվար է ճնել պարտությունից հետո

Էլինա Դանիելյանը Նանա Ալեքսանդրիայի հետ, մրցախաղում երկրորդ անգամ ապացուցեց, որ պարտությունից հետո կարող է ընկճվել... մրցախաղի նախավերջին յոթերորդ պարտիան երեկ սկսվեց նույնիսկ տոնակատարածից մեկ ժամ ուշ:

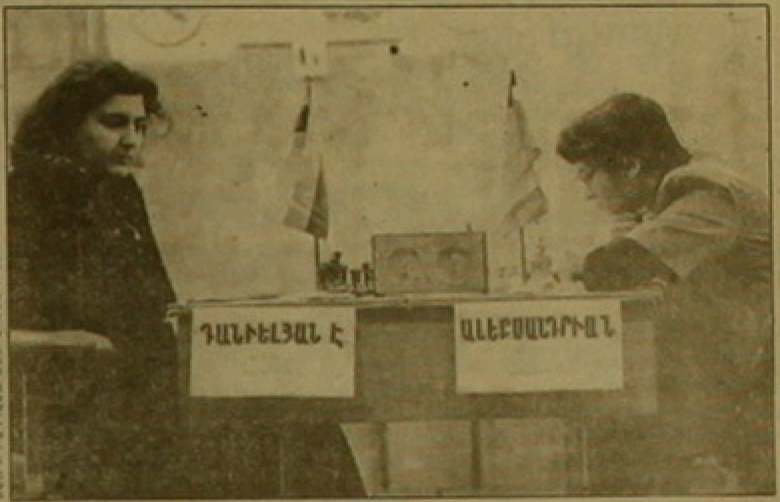

տությունններից ոչ միայն չի ընկճվում, այլեւ խաղում է ավելի կենտրոնացած եւ մարզական «չարությամբ»: Ինչպես հայտնի է, 1-ին պարտիայում կրած անհաջողությանը 15-ամյա երեւանցին պատասխանեց 2 անընդմեջ հաղթանակներով: Իսկ 5-րդ հանդիպման ժամանակ գավալի պարտությունից հետո կարողացավ անմիջապես «փոխվրեժի» հասնել 6-րդում:

Իր հերթին փորձառու գրոսմայստերը խաղերին մոտենում է ծայրաստիճան պատասխանատվությամբ, եւ ծանր է վերապրում բացթողումները: Հատկանշական է, որ 6-րդ պարտիայում տանուլ տալուց հետո Ալեքսանդրիան, իր իսկ խոստովանությամբ, չէր կարողացել քնել ամբողջ գիշերը: Ահա թե ինչու բլիցիցու խնդրանքով

**Է. Դանիելյան-Ն. Ալեքսանդրիա
7-րդ պարտիա**

1. d4 d5 2. Ձf3 c6 3. Փf4 Թb6 4. Թc1 Փf5 5. e3 e6 6. Փe2 h6 7. Ձbd2 Ձf6 8. h3 Ձbd7 9. 0-0 Փe7 10. c4 a5 11. c5 Թa7 12. Թc3 0-0 13. Նac1 Նfc8 14. g4 Փg6 15. Ձh2 b6 16. cb Ձ:b6 17. b3 Փa3 18. Նcd1 c5 19. dc Ն:c5 20. Թa1 Նc2 21. Փe5 Ձbd7 22. Փd4Թc7 23. Ձhf3 a4 24. Փb5 ab 25. Ձ:b3 Փd6 26. a4 Փe4 27. Ձbd2 Ն:d2 28. Ն:d2 Փ:f3 29. Նc1 Թd8 30. Փe2 Ձe4 31. Նdc2 Փ:e2 32. Ն:e2 Թh4 33. Աg2 Ձg5 34. Նh1 Ձ:h3 35. Աf1 Թ:g4 36. Թc3 Թf3, մրցակիցները համաձայնվեցին:

Այսպիսով, կիրակի օրը կայանալիք վերջին պարտիայից առաջ հաշիվը կրկին հավասար է՝ 3,5–3,5: ■

ԲԱՐՔԵՐ

Կրծքերի ցուցահանդես

Եվրոպական երկրներում ֆուտբոլային խաղերի եւ ընդհանրապես խոշոր հանդեսների ժամանակ սովորական երեւույթ է, երբ ահա այսպես ապարեզ է դուրս գալիս որեւէ մեկը եւ ցուցադրում իր կրծքերը:

Դա օրենքով արգելված չի եւ անվտանգության ու օրինապահ մարմինների աշխատակիցների համար իրենց պարտականությունների կատարման թերացում չի համարվում: Նրանք պարզապես հանձնում են ուշադրությունն իր վրա բեւեռել ցանկացողին հագնել շորերը: Բացառված չէ, որ նման «ներկայացումները» կատարվում են մարզական միջոցառումների կազմակերպիչների նախապես մշակված սցենարներով, նպատակ ունենալով մարզադաշտ հրավիրել ինչքան հնարավոր է շատ մարզասերների: ■

ԱՍՏՂԵՐԻ ՈՒՂԻՆ

Մարադոնան մաֆիոզների զործակալ

ԳՐԻԳՈՐ ԱՍՏՐՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

Մինչդեռ Դիեգո Մարադոնան կդատվի արգենտինյան դատարանի կողմից որսորդական զենքով լրագրողների վրա կրակելու համար, վերջերս նրա անունը կրկին հաճախ է հնչում Իտալիայում, բայց այս անգամ մաֆիայի հետ սերտ կապեր ունենալու համար: Նրա նախկին թիկնապահը՝ Պիետրո Բուկիլեգեն, որը նախկինում մաֆիայի գործակալներից էր, հայտարարել է մի դատախազի, որ «Նապոլիի» նախկին խաղացող Դիեգո Մարադոնան 1987–88 թթ. մրցաշրջանում միտումնավոր թույլ է հանդես եկել մի քանի հանդիպումներում, որպեսզի խախտվի կարգը, քանի որ դա մաֆիայի պահանջն էր: Նեապոլի մաֆիոզները, որոնք անվանում են կամոռա, հետաքրքրվում էին մի քանի խաղերի արդյունքներով, քանի որ Տոտոներո կոչվող վիճակախաղի շնորհիվ խոշոր գումարներ էին խաղարկվում:

Կամոռրան իր հսկողության տակ էր առել Տոտոներոն, որով [illegible] անհրաժեշտ արդյունքներ էր ապահովում:

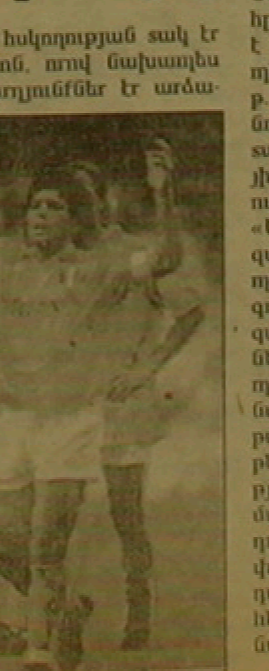

նազրել տալիս եւ գումարներ շահում: Մարադոնայի նախկին թիկնապահը մի շարք փաստերով ապացուցում է Մարադոնայի հանցանքը: Այսպես, 1988 թ. «Նապոլին», որը 1987 թ. Իտալիայի չեմպիոնն էր, առաջնության ավարտից 6 տուր առաջ վստահորեն գլխավորում էր մրցաշարային աղյուսակը, 4 միավոր ավելին ունենալով, քան 2-րդ տեղում գտնվող «Միլանը»: Բայց 6 խաղից հետո զարմանալիորեն «Միլանը» չեմպիոն դարձավ, իսկ «Նապոլին» գրավեց 2-րդ տեղը: Մինչ այդ, հազարավոր անձինք, որ մեծ գումարներ էին դրել այն հույսով, թե «Նապոլին» չեմպիոն կդառնա, միլիոնավոր վնասներ կրեցին: Երբ 1986 թվականին որոշ լուրեր էին պտտվում, թե իբր Մարադոնան հարաբերություններ ունի մաֆիոզների հետ, շատ մարզասերներ չէին ուզում հավատալ դրան: Այսօր, երբ նախկին աստղն իր փայլը կորցրել է, օրըստօրե ամեն ինչ դառնում է ավելի հստակ եւ ամեն հետքերը դատարկվում են Մարադոնայից: ■

ՄՐՑՈՒՅԹ

ՀՀ էներգետիկայի նախարարությունը Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկից փոխառություն է ստացել Հրազդանի ՊՇԷԿ-ի գազով գործող 300 մեգավատ հզորությամբ 5-րդ բլոկի կառուցման համար: Շինարարության շարունակման համար մեկուկես տարվա ընթացքում կպահանջվեն ամսական 200 տոննա դիզելային վառելիք եւ 15 տոննա Աի-76 բենզին: Վառելիքը պետք է բավարարի գործող չափանիշները: Մրցույթին կարող են մասնակցել այն ֆիրմաներն ու կազմակերպությունները, որոնք Հրազդանի ՊՇԷԿ-ի շինհրապարակին վառելիք մատակարարելու հնարավորություն ունեն: Փոխառության միջոցներից ֆինանսավորվող պայմանագրերը ենթակա են եվրոպական բանկի սահմանած քաղաքականության ու կանոնների գործողությանը:

Մրցութային նյութերը պետք է մինչեւ 1994 թ. ապրիլի 20-ը ներկայացվեն հետեւյալ հասցեով. քաղ. Երեւան, Արովյան փող. 27, 2-րդ հարկ, «Հայէներգո»: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 59 27 59:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրակարգ

ՄՈԼԴՈՎԱ

Նոր զինված հակամարտության սպառնալիք չկա

ՄՈՍԿՎԱ, 15 ԱՊՐԻԼ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ։ Քաղաքական լուծման բացակայությունը գլխավոր խոչընդոտն է Քիշնեւի եւ Տիրասպոլի միջեւ ծագած հակամարտության կարգավորման ճանապարհին, Մոսկվայում կայացած բրիֆինգում հայտարարել է ցամաքային զորքերի գլխավոր հրամանատարի առաջին տեղակալ, գեներալ գնդապետ Էդուարդ Վորոբյովը։ Նա մասնակցում էր Ռուսաստանի եւ Մոլդովայի միջեւ տեղի ունեցող բանակցությունների 8-րդ փուլին։ Վորոբյովի տվյալներով, այս հարցն անհրաժեշտ է լուծել առաջին հերթին։ Ինչպես նշել է գեներալ Վորոբյովը, Մոլդովայից Ռուսաստան է դուրս բերվել 3 խոշոր զինվորական կազմավորում, եւ 18 զորամաս կազմացրվել է տեղում։ Այս գործընթացը ծգձգվում է ավելորդ փոխադարձ կասկածամտության պատճառով։ Հակամարտող կողմերը բավարար չափով հաշվի չեն առնում ստեղծված իրադրությունը իրենց վեճերում մեսպեպես արավինելով Ռուսաստանի հեղինակությանը։ Երբեմն գործը հասնում է ուղղակի վիրավորանքների, եւ Ռուսաստանի պատվիրակության անդամներից շատ ջանք է պահանջվել բանակցությունները նորմալ կառուցողական հուն վերադարձնելու համար։ Էդուարդ Վորոբյովի կարծիքով, գլխավորն այն է, որ այդ տարածաշրջանում հակամարտության վերսկսման սպառնալիք այսօր չկա։

ԲՈՍՆԻԱ

Կոզիրեւ. «ՆԱՏՕ-ն դեռ չի գտել ճիշտ լուծումներ»

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ԱՊՐԻԼ, ՌԻԱ-ՆՈՎՈՍՏԻ։ «Ես այն տպավորությունն ունեմ, թե ՆԱՏՕ-ի գծով մեր գործընկերները առայժմ չեն գտել ճիշտ լուծումներ», ասաց Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը բոսնիացի սերբերի դիրքերի օդային ռմբակոծման առիթով։ Նա լրագրողների հարցերին պատասխանում էր ԱԳՆ առանձնատանը, որտեղ փարվել էին ռուս-հարավկորեական բանակցությունները։

Ռուսաստանն ավելի շատ շահագրգռված է Բոսնիայի խնդրի իրական լուծմամբ, քան պարզապես ինչ-որ սահմանափակ փաստարկի ճնշամամբ, ընդգծեց Կոզիրեւը։ Նա ավելացրեց, որ ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի եւ Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարարի հետ իր վերջին հեռախոսազրույցները թույլ են տալիս հուսալ, որ նրկու կողմերը դաս կառնեն վերջին իրադարձություններից։

Հյուսիսային Կորեայի նկատմամբ տնտեսական պատժամիջոցների հնարավորության առնչությամբ Անդրեյ Կոզիրեւը նշեց, որ ներկայումս այդ հարցը նման տեսանկյունից չի քննարկվում։ Նրա խոսքերով, ինչպես նախկին Հարավսլավիայի դեպքում, այս հարցում խիստ այնքան էլ ծանոթ չէ այն իրավիճակը. «Երբ ինչ-ինչ բանակցություններ են վարում, ինչ-ինչ որոշումներ ընդունում, իսկ հետո Ռուսաստանին խնդրում են կամ փրկել իրավիճակը, կամ էլ ֆինանսել պատժամիջոցների օգտին»։

Միաժամանակ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին այսօր լրագրողներին Մադրիդում հայտարարեց, որ ՄԱԿ-ը առանց տատանվելու կդիմի Բոսնիայում օդային նոր հարվածներ հասցնել ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժերի անձնակազմը պաշտպանելու համար։ «Մենք ՆԱՏՕ-ից կխնդրենք օդից մեզ պաշտպանել, քանի դեռ ունենք ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի մանդատը եւ քանի դեռ կարծում ենք, որ դա կհամապատասխանի նախկին Հարավսլավիայի խաղաղության պահպանման շահերին։ Մենք պատասխանատու ենք ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժերի անվտանգության համար», ընդգծեց Բուտրոս Ղալին։ Նա հաստատեց նաեւ, որ ՆԱՏՕ-ի ռազմաօդային ուժերի գործողությունները չէին նշանակում Բոսնիայի հակամարտության մասնակիցներից որեւէ մեկի հանդեպ կողմնապահություն։ Բուտրոս Ղալին Իսպանիայում է գտնվում նորյա պաշտոնական այցով։

ՄՊՀ

Կազակների զանգվածային ձերբակալումներ Ղազախստանում

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ԱՊՐԻԼ, ՌԻԱ-ՆՈՎՈՍՏԻ։ Ղազախստանի հյուսիսում Սեմիրեչիեում իրադրությունը մնում է լարված։ Այդ մասին հայտնեց կազակների միության ատամանի առաջին ընկեր (տեղակալ), գնդապետ Վլադիմիր Նաումովը։ Նրա տվյալների համաձայն, Ղազախստանի հյուսիսում գտնվող կազակների գյուղերում տեղի են ունենում զանգվածային ձերբակալություններ։ Մինչեւ օրս տեղական օմոնը լքովին շրջափակել է կազակների Տոպոլեւկա եւ Պոկատիլովո ստանիցաները։ Տեղական իշխանությունները ձերբակալում են նաեւ ռուս համայնքների կոնգրեսի ակտիվիստներին։ Մասնավորապես ձերբակալվել է Ղազախստանում այդ կազմակերպության ղեկավարներից մեկը Բորիս Սուպրունյուկը։ Նաումովը տեղեկություններ ունի այն մասին, որ Ղազախստանի հատուկ ծառայությունները այդ ձեռնարկումը ծրագրել էին անցկացնել մայիսին։ Սակայն մի շարք պատճառներով այն սկսվեց ավելի վաղ։ Ինչպես հայտնեց կազակների միության ատամանի տեղակալը, ձերբակալման պահին ներկայացվում են սովորական մեղադրանքներ, կամ հանրապետության «ամբողջականությունը ու միասնականությունը խախտելու փորձ», կամ էլ «ազգամիջյան թշնամանք բորբոքելու ձգտում»։ Կազակների զորքերի մի շարք ատամաններ ուղերձ են հղել Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինին, որով նրան մասնավորապես խնդրում են իր ամբողջ ազդեցությունն օգտագործել վերջ դնելու Սեմիրեչիեում գործվող ապօրինությանը։

Մախսավորների նիստը

ՄՈՍԿՎԱ, 15 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ԱՊՀ մաքսային ծառայությունների ղեկավարների խորհուրդը ապրիլի 14-ին անցկացրեց հերթական նիստը։ Գլխավոր հարցերից մեկն էր ԱՊՀ մաքսային օրենսդրության հիմունքների քննումը, եւ ապրիլի 16-ի խորհրդակցությունում այդ փաստաթղթերի թվում կստորագրվեն մաքսային բնագավառում համագործակցության եւ փոխադարձ օգնության բազմակողմանի համաձայնագրեր։

ՓՆՏՐՎՈՒՄ Է

Երկ որեւէ մեկը տեղյակ է, թե ու՞ր է գտնվում Վահանուշ Իսահակի Սարյանը (մեր իմացած վերջին հասցեն. Զուգաբրուրի պող. թիվ 62, Սոխում-384900, Վրաստան), խնդրում ենք կապվել Մայքլ Դեփոյանի հետ։

Հասցեն. 9 Robandy Rd. Andover, MA 01810, U. S. A.

ՀԲԸ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Կիպրոս–Նիկոսիա

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միութեան Կիպրոսի Մելգոնեան կրթական հաստատութեան տնօրէնութիւնն այսու տեղեկացնում է, թէ 1994-1995 կրթաշրջանին նոր սան-սանուհիների դիմումագրեր է ընդունում նաեւ Հայաստանից, ինչպէս ամբողջ սփիւռքի տարածքից։

Այն ծնողները կամ խնամակալները, ովքեր ցանկանում են, որ իրենց զաւակները կամ խնամեալները եվրոպական ժամանակակից բարձր մակարդակի կրթութիւն ստանան եւ հայեցի, տոհմիկ բարքերով դաստիարակուեն, պէտք է դիմումագրեր ներկայացնեն հաստատութիւն, որտեղ քննարկման դրուելուց յետոյ համապատասխան որոշման մասին գրաւոր կը տեղեկացուի դիմորդին։

Մելգոնեան կրթական հաստատութիւնը երկսեռ, գիշերօթիկ, միջնակարգ եւ թերի բարձրագոյն 68-ամյա հայկական դպրոց է։ Ունի 7 դասարան՝ առաջինից մինչեւ եօթերորդ։ Առաջին դասարան ընդունւում են 11-12 տարեկան հայ աշակերտները, պայմանով, որ հայերէնի կողքին համապատասխան չափով իմանան նաեւ անգլերէն։ Նոր աշակերտներ ընդունւում են նաեւ մինչեւ 3-րդ դասարան։ Բացի հայագիտական նիւթերից (արեւմտահայ աշխարհաբար, գրաբար, մատենագիտութիւն, հայ գրականութիւն, հայ ժողովրդի պատմութիւն եւ կրօնք), մնացեալ բոլոր առարկաները դասաւանդւում են անգլերէն։ 6-րդ եւ 7-րդ դասարաններում, ուսումնական պարտադիր դասանիւթերից բացի, մնացեալ առարկաներն ընտրւում են աշակերտների կողմից ա) ճշգրիտ գիտութիւններ, բ) առեւտրատնտեսական բաժին, գ) ընկերային գիտութիւններ, լեզու եւ գրականութիւն։

Հայաստանից ընդունած աշակերտները լրացուցիչ հետեւում են ռուսերէն դասընթացների, ինչպէս Բուլղարիայից ընդունածները՝ բուլղարերէն, Յունաստանից եւ Կիպրոսից՝ յունարէն, իսկ արաբական երկրներից՝ արաբերէն։

Աշակերտները հնարաւորութիւն ունեն հաստատութեան ներսում դպրոցական տարեկան քննութիւններից բացի պատրաստելու եւ մասնակցելու անգլիական եւ ամերիկեան մի շարք պետական քննութիւնների՝ GCE (սովորական եւ առաջացեալ մակարդակներով), LCC, TOEFL, SAT, PITMAN'S։

Առաջիկայ տարեշրջանի դասաւանդութիւններն սկսւում են 1994 թ. սեպտեմբերի 15-ին եւ աւարտւում 1995 թ. յունիսի սկիզբը։ Աշակերտները դպրոց պէտք է ներկայանան սեպտեմբերի 11-ին։ Ուսումնական տարին 3 եռամսեակ է, որոնցից իւրաքանչիւրի աւարտին վիճակացոյց է ուղարկւում աշակերտների ծնողին կամ խնամակալին։ Դասաւանդութիւնները տեղի են ունենում երկուշաբթիից մինչեւ ուրբաթ օրը ներառեալ, առաւօտեան ժամը 7:45-ից մինչեւ 13:30։ Իւրաքանչիւր դասաժամ 40 րոպէ է, օրական 8 դասաժամ՝ ընդմիջուած 2 զբօսանքով։

Հաստատութեան գիշերօթիկ կեանքը հարուստ է արտադասարանային գործունէութեամբ. երգ, պար, թատրոն, մարզանք (ֆուտբոլ, բասկետբոլ, թենիս, աթլետիկա), գրական եւ այլ խմբակներ։

Հաստատութիւնում կրթութիւնը, կեցութիւնն ու սնունդը վճարովի է։ Հայաստանից աշակերտների տարեկան ուսման, սննդի եւ կեցութեան վարձն է 2500 ամերիկեան դոլար, գումարած 100 դոլար գրենական պիտոյքի եւ դասագրքերի համար։ 1 տարուայ երթուդարձի տոմսը նոյնպէս նախապայման է։

Այլ մանրամասնութիւնների համար դիմել տնօրէնութեան, հետեւեալ հասցէով

Melkonian Educational Institute
P. O. Box 1907, Nicosia, CYPRUS հեռ. 375.2.422195 կամ 375.2.422204
ֆաքս 375.2.493155

Երեւանում դիմումագրի ձեւ ստանալու եւ յաւելեալ մանրամասների համար կարելի է դիմել «Ազգ» թերթի տնօրէնութիւն։

Մ. Կ. Հ.
Տնօրէնութիւն

* Հայաստանից դիմորդները ՍԿՀ-ից ստացուած հարցարանների հիման վրայ անգլերէն լեզուից քննութիւն կը յանձնեն Հայաստանի ամերիկեան համալսարանում։

«ԿԱՆԱՉ ՏԵՆԴ»

Հին 100 դոլլարանոցներն արժեն այնքան, որքան նորերը

Ի հավելումն երեկվա մեր հաղորդածի, թե, ինչպես հավաստիացրել էր Հայաստանում Միացյալ Նահանգների դեսպանության մամուլի կցորդ Դեյվիդ Սիֆկինը, ԱՄՆ-ի գանձապետարանը առայժմ ոչ մի մտադրություն չունի 100 դոլլար արժողության թղթադրամները փոխելու, դեսպանությունն այսօր պաշտոնական հաղորդագրությամբ տեղեկացնում է նաեւ, թե նույնիսկ փոփոխության դեպքում, նոր դրամանիշը կիրառության ավելի ստիճանաբար, բազմաթիվ տարիների ընթացքում հետզհետե փոխարինելով հներին, որոնք այդ ընթացքում կարժենան այնքան, որքան նորերը։ Բացի այդ, ըստ երեւույթին ի պատասխան Հայաստանում «դոլլարչիների» մոգոնած հին եւ նոր դոլլարների «արժութային տեսությանը», դեսպանության հաղորդագրությունը վերահաստատում է, թե որքան էլ հին լինի 100 դոլլար արժողությամբ թղթադրամը, այն արժի այնքան, որքան նորը։

Ֆրանսիացիները կայցելեն Ծիծեռնակաբերդ

Ապրիլի 24-ին, հարգելու համար 1915 թ. Թուրքիայում ցեղասպանության ենթարկված 1,5 մլն հայերի հիշատակը, դեպի Ծիծեռնակաբերդի Մեծ եղեռնի հուշակոթող կգնա նաեւ ֆրանսիացի նախկին ռազմիկների մի խումբ։ Փարիզից հասած մի տեղեկության համաձայն, խումբը Երեւան է ժամանելու եկող չորեքշաբթի, ապրիլի 20-ին, ծագումով հայ ֆրանսիացի նախկին ռազմիկների ազգային միության նախագահ Անդրե Սեֆերյանի գլխավորությամբ։ Մի զրույցում, տրված Հայաստանի II համաշխարհայինի վետերան-մասնակիցներին, նրանք ցանկություն են հայտնել, որպեսզի վերջիններս դեպի Ծիծեռնակաբերդ երթի ժամանակ միանան ֆրանսիացի մարտընկերներին. «Համազգեստով կամ առանց դրա, ինչպես նաեւ իրենց դրոշներով»։

ՆԱՎԱՏՈՐՄ

Կրավչուկ. Օդեսայի միջադեպը հարթված է

ՄՈՍԿՎԱ, 15 ԱՊՐԻԼ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ։ «Միջադեպը հարթված է», պատասխանել է Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կրավչուկն այն հարցին, թե Օդեսայում ի՞նչ է պատահել սեւծովյան նավատորմի նավերի եւ նավաստիների հետ։ Ժամանելով Մոսկվա ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների հանդիպմանը մասնակցելու համար, Ուկրաինայի ղեկավարը կարճատեւ հարցազրույցի ժամանակ ասել է. «Քաղաքական գործիչների համար գլխավորը հենց այդպես գնահատելն է, բացի դրանից, միջադեպն այնքան մեծ չէ, ինչպես ուռճացրել էին»։ Սակայն, նրա ասելով, տեղի ունեցածն «այն բանի ազդանշանն է, որ իրականորեն, առանց ձգձգելու, պետք է ձեռնամուխ լինենք սեւծովյան նավատորմի հիմնախնդրի լուծմանը»։ Ուկրաինայի նախագահի կարծիքով, պետք չէ «ժամանակ կորցնել այն վեճերի վրա, թե ինչ է պատահել եւ ինչպես, եւ չլուծել նավատորմի հիմնախնդիրները»։ Խոսելով ԱՊՀ բարձր մակարդակի հանդիպման մասին՝ Կրավչուկը հույս է հայտնել, որ այն եւս մի քայլ կլինի ԱՊՀ երկրների բազմակողմանի համագործակցության ամրապնդման գործում։

Անգլիան երկրորդն է

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Իրանի Իսլամական Հանրապետության ձայն» ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, աշխարհում ծանր զենքի վաճառքն անցյալ տարի, նախորդ տարվա համեմատ, հասել է բարձր մակարդակի։ Անգլիայի պաշտպանության նախարարի տեղակալը խորհրդարանում հայտարարել է, որ անգլիական զենքի արտահանումն անցյալ տարի՝ նախորդ տարվա համեմատությամբ, ավելացել է 15 տոկոսով, եւ Անգլիան գրավել է զենքի համաշխարհային շուկաների 20 տոկոսը։ 1993 թ. Անգլիան 8 մլրդ դոլլարի զենք է վաճառել եւ ԱՄՆ-ից հետո զենքի թվով երկրորդ արտահանողն է։ Անգլիական զենքի հիմնական գնորդները Մերձավոր Արեւելքի երկրներն են։

Եղանակը Հայաստանում

«Ազգ» օրաթերթ, հրատ. տնօրեն, Երեւան 23 Արշակունյաց 2 · Գրանցման թիվ 65. · Պատվեր 69149. · Տպաքանակ 15 000. · Պատվեր 1737 · Ստորագրված է տպագրության 15. 04. 1994 · Գինը՝ 1 դրամ

digitised by A.R.A.R.@